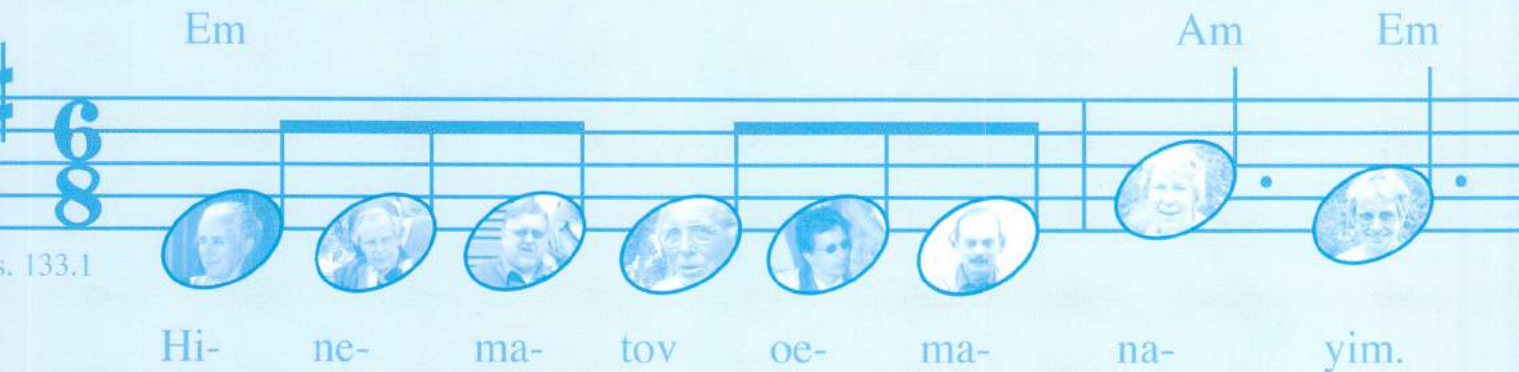

Muziek. Leve(n) dat het anders kan

1955-2005

50 jaar Oudezijds 100

Gemeenschapsmaaltijd in de keuken van 100 eind jaren 50.

Proberen antwoord te geven op een vraag die gesteld wordt

Dit kleine boekje over vijftig jaar Oudezijds 100 gaf ons de mogelijkheid een kijkje te nemen in de keuken van een wel heel bijzonder huis. Voor wij hier aan begonnen, was Oudezijds 100 een van de podia waar de vriendschappen van onze kinderen, alsmede onze eigen hechte vriendschap met Lyke, zich afspeelden. We wisten wel zo ongeveer welke werken er daar verricht werden, maar hoe het nou precies zat...? Het ging in ieder geval over mensen, het draaide om de mensen, zij die er werken en wonen en zij die er om welke reden dan ook tijdelijk een veilig heenkomen vinden.

Daar er al vele serieuze publicaties bestaan over werk en visie van Oudezijds 100, leek het ons niet zinnig daar een schepje boven op te doen. Net zoals in de dagelijkse praktijk van Oudezijds 100 hebben wij de mensen centraal gesteld. De mens en zijn herinnering, zijn liefde en betrokkenheid voor en bij dit wonderlijke en wondermooie huis. Het is dan ook een lichte, maar warme en kleurrijke verzameling uitspraken geworden, gedaan door kenners en liefhebbers. Ieder op hun eigen wijze geven zij uiting aan hun band met en hun geloof in Oudezijds 100. Er zijn, gelukkig, veel vrienden en veel betrokkenen. Het is onmogelijk allen bij naam te noemen of in beeld te vangen, maar wellicht hoeft dat ook niet. Want spreekt niet de joodse traditie van het 'inclusieve ik'? 'Ik' staat voor 'wij' of voor 'allen, met wie wij ons

verbonden weten.' Wij hopen dat een ieder zich ook besloten, ja zelfs omarmd weet in alle wél genoemde namen en afgebeelde foto's. Met vreugde denken wij terug aan de vele gesprekken met de diverse communityleden, met de medewerkers, aan de prachtige anekdotes verteld door vrienden van nu en toen. Maar het is vooral die ene zonnige dag in Friesland en de ontmoeting met twee inspirerende, humorvolle mensen, die ons altijd zal bijblijven.

Amsterdam, mei 2005
Erika Prins en Sam Verheij

Kinderen...

Kinderen, hoe is het jullie gelukt om hier een huis te krijgen!

Het was de tijd na de Tweede Wereldoorlog, onze studententijd. Zowel Sartre als Schweitzer, de neef en de oom, hebben toen op ons een grote indruk gemaakt.

De kerk was behoorlijk vervreemd van de gewone mensen, sprak een andere taal. De zendingsofdracht van de priester- of predikantenarbeiders van Aubervilliers daarentegen was duidelijk: echte solidariteit is wonen, werken en leven daar waar de ander ook zit. Verstaanbaarheid daar gaat het telkens weer om. Wat de kerk als sacrament, als geheim, als mysterie wil overbrengen in haar meest verheven vorm, kwam in die naoorlogse tijd niet over. Die behoefte tot verstaanbaarheid heeft ons naar Parijs gebracht. Heeft ons daarna doen kiezen voor de Amsterdamse binnenstad. Oudezijds 100 is niets anders dan

een vertaling van wat wij in Aubervilliers hebben meege-maakt. Eigenlijk was het toen ook al: Leve(n) dat het anders kan.

Een mooi verhaal: Professor de Vrijer, hoogleraar in Utrecht, ooit wijkpredikant van de Oude Kerk, was een fantastische man. De dominee woonde toen ook al meestal in Amsterdam Zuid. De Vrijer wilde principieel zijn pastorie in de binnenstad hebben, maar was daarin (door de

Aubervilliers

Gemeente) erg tegengewerkt. Hij beantwoordde gewoon niet aan het beeld van de dominee. Terwijl hij toch keurig netjes liep met zijn wandelstok...

Hij zei: Dáár hoor ik te zijn en hij had een bordje op zijn deur waarop stond: spreekuur: altijd
Het circus kwam op de Nieuwmarkt. Hoewel circus en kerk, zeker in de jaren 30, werelden apart waren, ging de Vrijer ze welkom heten in onze wijk.

"Ik begrijp dat uw mensen moeilijk in de gelegenheid zijn om naar de kerk te komen. Als u wilt houd ik een dienst voor u in de piste."

Zo zorgvuldig ligt in deze formulering besloten dat het 'mag'. Want moeten is wezensvreemd aan het geloof. Het geloof kan nooit werken met dwang.

En zo gebeurde het. Hij hield een dienst in de piste. Kijk dat zijn nog eens mensen. Tegen ons zei hij later (hij zat in het comité van aanbeveling) : *kinderen hoe is het jullie gelukt hier een huis te krijgen!*

Wij waren niks, wij waren maar studenten. Dat hebben ze niet in de gaten gehad, en er waren zoveel studenten daar... Als de Gemeente Amsterdam geweten had wat wij van plan waren dan hadden wij geen

steen aan de grond gekregen. En dat is onze grote kans geweest, wij konden rustig daar zijn en aan de slag gaan...

Met een 16 mm projector het land in om Jacques Preverts *Gentils enfants d'Aubervilliers* te vertonen, de (net uitgekomen) psalmen van Gelineau en het verhaal over ons leven daar te laten horen. De inzamelingen na afloop waren deels voor de kinderen van Aubervilliers, deels voor het werk dat in Amsterdam opgebouwd moest worden. Er waren ook uitwisselingen met jongeren uit Aubervilliers die dan bijvoorbeeld kwamen helpen om de Kajuit, waar een knopenbakker zijn atelier had gehad, schoon te maken.

Er is nog altijd vriendschap en contact over en weer met onze Parijse vrienden. Als wij onze vroegere "chef" ontmoeten is ons beider refrain altijd "non, je ne regrette rien"

MR T. J. RUPP

NOTARIS

TE

AMSTERDAM

Eigendomsbewijs

voor:

de Stichting, genaamd "Oudezijds 100"

gevestigd te Amsterdam

van:

Het koopmanshuis te Amsterdam

aan de Oudezijds Achterburgwal

100, kadastraal bekend Gemeente

Amsterdam, Sectie G.nr. 1713,

groot 76 centiare.

=====

Welkom in het lunchpauzetheater voor ateliermeisjes

De buurt en haar bewoners waren geschonden uit de oorlog tevoorschijn gekomen. Huizen stonden leeg of waren avant la lettre “gekraakt” omdat de joodse eigenaren niet terug waren gekomen. Joden kwamen berooid uit de kampen terug, anderen waren door de oorlog gedemoraliseerd. Alles moest van de grond af aan opgebouwd worden. Er waren veel kleine atelier-tjes in de buurt waar schoenen, knopen, tassen, ceintuurs, klerhangers enzovoort werden gemaakt.

Kleine ateliertjes waar 2 à 3 meisjes werkten. Het was een zegen dat die bedrijfjes er waren, want het was een zootje ongeregeld na de oorlog. Die meisjes konden zich niet binden. Ze werkten als ze zin hadden. Soms drie nachten achter elkaar bij een grote bestelling dan weer dagen achter elkaar niet. Zomers met mooi weer ging je toch zeker naar het strand?

De overheid stelde het hebben van een kantine verplicht. Uitgesloten dat die bedrijfjes daaraan konden voldoen. Wij gingen toen voorzien in een soort collectieve kantine. Allereerst een plek om je brood op te eten. Unox gaf ons gratis soep, van een ander kregen we koeken. Vervolgens hielden we op woensdag het pauzetheater. Wim Ibo kwam, Coby Schreier speelde gitaar en zong volksliedjes, Jaap Fischer en Jules de Corte traden op. We zagen wouden van Canada en kamelen in Algerije op de documentaires ons ter beschikking gesteld door de ambassade. Een winkel uit de Utrechtse- of Weesperstraat leende ons gratis grammofoonplaten, Little Richard enzo. Schoonheidsspecialiste Ria de Korte, in hoogst eigen persoon kwam een keer om de meisjes te leren hoe ze zich moesten opmaken. Dat was een groot succes, een echte verwennerij. Het is zo belangrijk om te voelen dat

je in de eerste plaats een mens bent, dat je verwend moet worden, dat er iemand aandacht aan je besteedt... We gingen ook met de meisjes op vakantie zodat ze eens helemaal los van hun milieu konden komen. Eerst naar onze Parijse vrienden later met twee volkswagenbusjes naar de zogenaamde O- of Ooievaarskampen in een chalet van een familie uit Wassenaar. De meisjes kenden namelijk geen Frans. “Als je weg gaat, zeg je maar ooievaar”, zeiden we ze.

We konden het pand, dat overigens een bouwval was, kopen voor 10.000 gulden. Maar wij waren studenten, wij hadden niets en we moesten ons nog waar maken. De studentenpredikant van Veen herkende in ons verhaal zijn eigen streven binnen Kerk en Wereld om ‘verstaanbaar’ te zijn en ‘de ander te zoeken’. Hij gaf ons introducties in het Amsterdamse.

PARIJS...

De mannen in Aubervilliers die geen voorname... in de vorm van één kamer — binnens krijgen, hebben ruimtelijke haren, en schouwde betrokken, die schied en acties door elkaar staan. Op de voorgrond, een van de predikanten.

NIET voor toeristen

(Van een onzer verslaggevers)
HET herbouwen van de Waalse gemeente in Parijs is een zandloze-oceaan kerfje en het diepe donkerbruin van de betimmeringen en van de banken, die zich tot vlak voor de preekstoel aanspreken, geeft het interieur iets rustig voortaan.
 De indruk van een zekere deftigheid wordt versterkt door het niet grote, maar wel statige orgelfront — en door de aanduiding op een der banken: Kant des diakens...
 In deze greunlijke, bescheide ruimte lets te hopen en te zien van een eendige fabrieksvoorstad van Parijs en van het moeilijke en moelzame werk dat daar door predikant-arbeiders gedaan wordt: het heeft iets onoverwinnelijks.

„Parijs, niet voor toeristen“ is de titel van het programma van de Jonge Broeders R. G. H. Buiten uit Amsterdam. Hij kwam hier in Brussel en in andere plaatsen van ons land vertellen over verstedelijkte toestanden in de Parijsse voorstad Aubervilliers, en een plompje maakte duidelijk dat trouwen, soms onoverwinnelijk zijn.
 Niet voor toeristen, deze grote misde. Maar toch gaat het om iets anders. Dus. Buiten ging en gaat niet op zijn en kent comfortabele bezigheden. Looze te bezorgen en van romantische grinte leusumering voor de gebied van de professionele component in Aubervilliers voorkert te roepen: hij wil uiteindelijk maken dat wij, zijn luitelaren... met... verantwoordelijk zijn.

AUBERVILLIERS, een arbeidersstad van 63.000 inwoners aan de noordkant van Parijs. Vroeger een Guano-afvalplaats, vermolde en vergrind. Maar de industrie, chemische industrie vooral, maakte er een stad van.
 De woningbouw had geen gelijke tred met de komst van zeventiende... en vandaag die dag zit men nog met de braken. Er staan hier sommige woonwoningen... en

Een van de gracieus binnens... Aubervilliers. Op elke kamer van deze vervoerlijke verrijden hait op zijn minst één prinz Stenja gebouwd zijn de vertrekken wat: het daas van een gijder in de ouker kan al pernerlijk zijn.

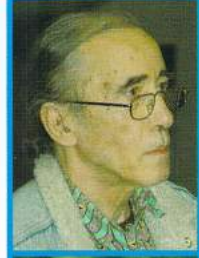
de meest jare achterin van een grote steden, voor de zwet te haken. Maar goed, we weten trouwens te pover, wat een dertigste eeuwige voor gevogelen op social-maatschappelijke en moreel gebied heeft.
 „Nog zijn we er niet. Het werken in de kleinschalige industrie is het orgaan... en staat hoge above aan de arbeiders. Maar met de schijnwerflichtschiffen wordt een laatste gelid... De vechter, hirtende zion in Aubervilliers doet de boone verlaten en met eens ook de palen van de zinnen van...
 De bevolking is voor 65 procent... ommonial. Erva met men van een groot deel nog een of andere hand met de...“

Tante Aafke de Jong: trouwe steun door de jaren heen.

zr Jacqueline Pouw

Maurice Gain, koster Allemans-kapel tot 2005.

Piet Westenberg, betrokken voorzitter

Geestelijk leidsman van de gemeent
 Mr. J. van der Hoeven.

Omdat er nauwelijks risico voor de investeerders bestond, lukte het. We vroegen trouwens altijd geld voor iets wat we al gedaan hadden en niet voor iets wat we in de toekomst zouden gaan verwezenlijken. Vandaar dat we ook die film over Parijs overal vertoonden.

Heel veel dingen zijn ons gewoon overkomen. En er zijn altijd zo ontzettend veel mensen geweest om ons te helpen die eerste jaren.

Het was absoluut niet alleen wij tweetjes. Wij waren wel een soort "bedrijfsleiders" maar er was een hele beweging die meewerkte vanuit eenzelfde gedachtegoed.

Ooievaarskamp.

We zitten hier in het havenkwartier, we kunnen het wel de Kajuit noemen

Juris Vics heeft de naam de Kajuit bedacht. Hij was een grafisch vormgever van Ierse afkomst die ook het logo van Oudezijds 100 heeft gemaakt. In de Kajuit kan iedereen terecht voor een kop koffie, het is het hart van Oudezijds 100. Het is een mooie naam die iets van geborgenheid aangeeft. De Kajuit is de woonkamer van de gemeenschap, het centrum... zeker tijdens de weekeinddiensten.

OZ100

De Kajuit is de plek waar iedereen terecht kan na de ochtenddienst tot twaalf uur voor een luisterend oor. Zuster Seraphim was jarenlang de receptioniste. Het bood haar een centrale positie in de gemeenschap

en een heerlijke manier om mensen van allerlei rangen, standen en kleuren te ontmoeten.

Voor de kinderen was de Kajuit ook de woonkamer van het gezin. Naast zo nu en dan ergernis bood dat vooral warmte en gezelligheid. *“Er was een tijd lang geleden, toen ik in de Kajuit zat met heel veel verschillende mensen. We speelden ligretto,*

het was zo leuk, we waren met zovelen, die warmte, die energie!”

Medewerkers, gasten, communityleden, voorbijgangers, mensen die met hun ziel onder de arm lopen, mensen die op zoek zijn naar warmte, mensen die een afspraak hebben met een bewoner van Oudezijds 100, iedereen, letterlijk iedereen is welkom in de Kajuit, iedereen mag er zijn...

Er heißt Rolf Boiten. Jahrgang 1923. Sie heißt Georgine, geborene du Rieu. Jahrgang 1930. Er gehört der niederländisch-reformierten Kirche an. Sie ist Mennonitin. Theologen sind beide. Als sie ihre Studien beendet hatten, gab es mehr Anwärter als freie Stellen in der Kirche. Da entschlossen sie sich — fasziniert von der Amsterdamer Altstadt, diesem entseelten Viertel mit

Morgen kann alles ganz anders sein

In Amsterdams Altstadt ist die Kirche gastfrei

Prostitution, Vergnügungsindustrie und Kriminalität — etwas Eigenes zu versubden. Im Jahre 1955.

Und so begannen sie. Begannen mit einer neuen Art von Kirche. Einer Kirche ohne schöne Gebäude. Einer Kirche ohne Macht und Ansehen. Einer Kirche mit nur ganz geringen finanziellen Möglichkeiten. Einer Kirche durch Menschen, die einfach nur anwesend sein wollten.

Das Wie war ungewiß: Sie hatten keine Erfahrung. Sie wollten wohnen, wo die anderen wohnen. Als Nachbarn. Mit ihnen solidarisch sein. Nicht so sehr ihnen gleich, als vielmehr nahe.

Königin Juliana (rechts Pfarrer Boiten) interessiert sich für die gastfreie Kirche Foto: NFP

plötzlich von seinen Schwierigkeiten in der Ehe. So hat das alles angefangen.“ Ein Anfang, den Boiten eine Verlegenheitslösung nennt. Auch, deshalb, weil man

rein abwartend. Darauf gespannt, wer wohl kommen würde.“ Heute weiß er: „Gerade diese abwartende Haltung hat es in einer so in sich abschaltenden und miß-

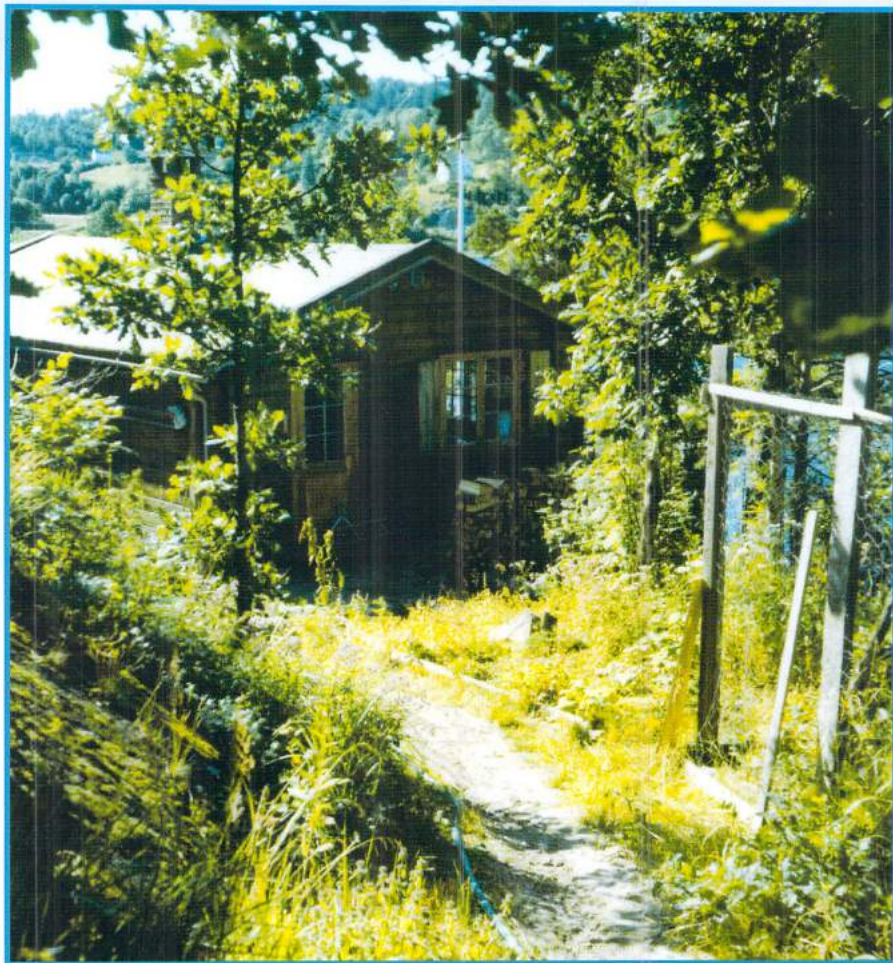
wozu man Vertrauen hat. So geschieht es immer wieder, daß eines der Mädchen unter der roten Laterne zu einem Kunden, der in Schwierigkeiten ist, sagt: Geh mal

En op een dag kwam zelfs Koningin Juliana op bezoek, moet je je voorstellen, de Koningin in de Kajuit! Een nieuwe vlonder voor de deur, de wc van een nieuw verje voorzien, en gepoetst dat we hebben...een nette asbak, haar favoriete pakje sigaretten. Allemaal van tevoren goed geïnstrueerd. Om beurten mochten we iets vertellen over onze bezigheden. Daarna liep ze over de wal naar nummer 91 om op theevisite te gaan bij Ben Jahjah en zijn vrouw. Wat hadden ze zich prachtig aangekleed. En aan het eind van de middag keerden we het om, toen ontving Hare Majesteit ons in het Paleis op de Dam. Wat een belevenis!!

Het bezoek van koningin Juliana januari 1971.

De hut in Noorwegen "lille Hagen".

En wat kan ik me die mooie zomers goed herinneren

Het eerste deel van de hut wordt gebouwd op de rots aan de overzijde van het meer: het gezin Boiten woont bij tante Mina Nordbu aan deze zijde. De hut moet bewoonbaar worden gemaakt voor de retraite. Er wordt hard gewerkt om van deze naar gene zijde te kunnen verhuizen.

We bakken brood op een petroleumstel (niet te weinig petroleum erin doen, anders gaat hij uit voor het brood klaar is). In de kast beneden staan drie papieren zakken: een met volkoren meel, een met wit meel en een met melkpoeder. De muizen houden er ook van de zakken te bezoeken, ze knagen gaten in de zakken en laten zwarte korreltjes achter. Die halen we er uit voordat we het meel verwerken en ter compensatie doen we er wat krenten in! Heerlijke broden hebben we gegeten!

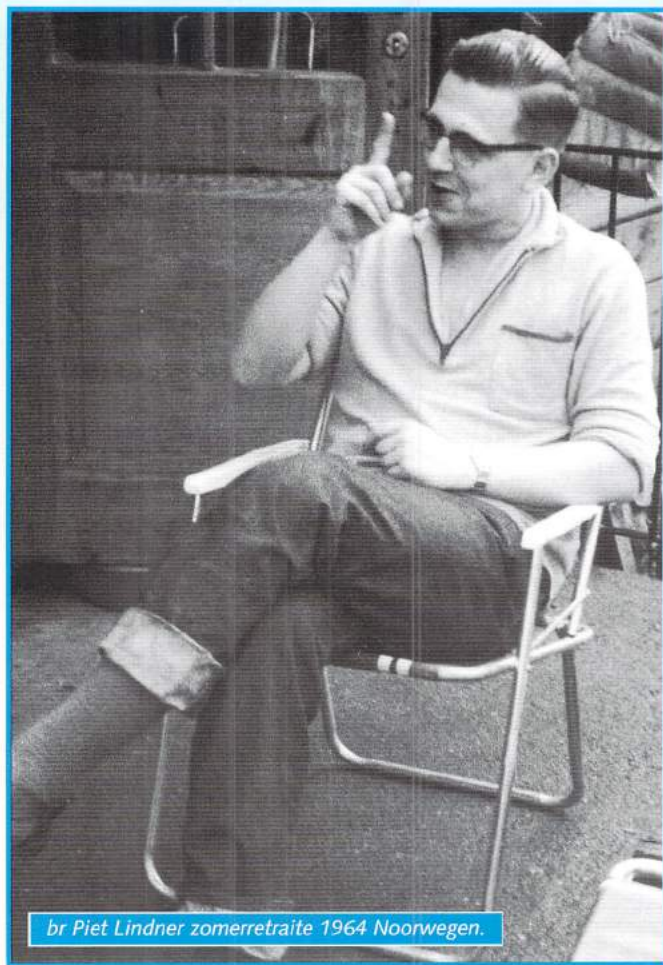
Noorwegen is een drooggelegd land en de zomer van 1965 was warm. fr Rolf besloot in actie te komen en schafte zich een doe-het-zelf-setje aan om eigen bier te brouwen. Ik herinner me hoe de emmers met biervocht naast de kachel op temperatuur werden gehouden en later hoe fr. Rolf gezeten op de grond tussen de verzamelde flessen deze vulde met behulp van een trechter. Het werd een natte boel, maar het resultaat vervulde hem en ons met trots. Gekoeld tussen de rotsen onder de hut smaakte het brouwsel zo goed!

'My home is my castle', als je zo'n vorstelijk onderkomen hebt is een troon geen overbodige luxe. Dus werd er op eerbiedige afstand van het kleine kasteel een troon gebouwd met schitterend uitzicht over het meer. De 'troon' werd mede om die reden graag en veel bezocht, soms ook langer dan nodig was, om

zich te ontlasten van de dagelijkse zorgen. Opmerkelijk was dat er in de loop van de jaren een weelderige plantengroei rond de troon ontstond. Wassen van lijf en goed deden we direct in het meer. fr Rolf houdt het meest van onderwater zwemmen, je ziet hem nooit. br Piet houdt zich het meest op in de kustwateren, hij houdt van vaste grond onder de voeten. sr Georgine en zr Ina gaan te water op idyllische plaatsen verborgen in het struweel. En ik, ik ga een eindje zwemmen.

zr Ina Ebbens zomerretraite 1964 Noorwegen.

br Piet Lindner zomerretraite 1964 Noorwegen.

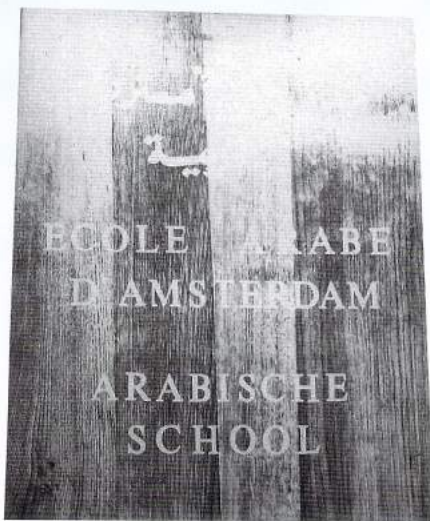

Dat is niet zomaar een vrouw, die heb ik nog van mijn vader gekregen.

De Arabische school, dat is ook een mooi onderwerp, daar ben ik nog altijd zo vreselijk blij om. Het begon zo. We hadden in die tijd een vreemdelingsociëteit waar vooral Arabisch sprekende mannen kwamen. Gastarbeiders.

Op de sociëteit kwam meneer Ben Jahjah. Hij maakte het slecht. Zijn personeelschef zei ons dat hem niets mankeerde, maar dat hij zo vreselijk heimwee had. Daar was hij ziek van, ziek van heimwee naar zijn vrouw. "Heeft u een huis voor mij, ik wil zo graag dat mijn vrouw kwam, want dat is niet zomaar een vrouw, die heb ik nog van mijn vader gekregen."

En dat is het begin geweest van het huisvestingsproject. In het pand op de hoek tegenover Oudezijds 100 hadden we, met hulp van Joost mag weten wie allemaal,

Het eerste naambordje van de Bouschra school.

in een half jaar drie etages voor gezinnen en twee voor vrijgezellen klaar.

En daar kwam Ben Jahjah. En toen kwamen de kinderen.

En de kinderen... moesten naar school.

Drie lokalen en een gymzaal in een schoolgebouw aan de Barndesteeg. Zo konden wij van een bijlesklasje aan Marokkaanse kinderen (die aanvankelijk op de Franse school zaten) in het bureau van Oudezijds 100 de École Arabe d'Amsterdam' presenteren.

De kinderen zouden 'verrijkt' naar Marokko terug gaan. Ze kunnen beter leren waar Algiers ligt dan Meppel en liever de Arabische handwerken leren dan sokken breien. Toen later bleek dat er van terugkeer lang niet altijd sprake was, werd het de Arabische school van Amsterdam (Bouschra school.) Maar wij vonden wel dat ze in vrijheid moesten kunnen kiezen en de mogelijkheid moesten hebben hun eigen identiteit te ontwikkelen.

Niet zomaar een vrouw.

Want elke relatie is gebaseerd op de identiteit van de participanten. Dan is het boeiend, verrijkend en heb je er wat aan. Het onderwijs op de Bouschraschool gaf zowel aansluiting op het Marokkaanse onderwijs als het Nederlandse vervolgonderwijs. Het ging goed met de kinderen. Er was een leuke moedergroep en ook een vadergroep. De school fungeerde als sociaal centrum. Kinderen zeiden "we mogen hier onszelf zijn." Je moet altijd beginnen met je eigen taal. Kinderen die hun moedertaal onvoldoende beheersen moet je niet naar een Nederlandse school sturen. Daar worden ze de underdog. Als je weet wie je bent, voel je je veilig, daar hoeft je geen hoofddoekje voor te dragen of je vuisten voor te gebruiken. Vanuit deze identiteit gingen ze ook naar het vervolgonderwijs en verder. Elkaars waarden respecteren, geen assimilatie, jezelf mogen zijn en toch de regels respecteren, uitgebreid samen vieren, dat gebeurde daar.

De joodse remedial teacher (ook verbonden aan de joodse school), een christelijke en een moslim leerkracht gingen samen op reis.

Kinderen van de Bouschraschool werden in de zomervakantie uitgenodigd door een doopsgezinde gemeente op het Friese platteland. Geen bezoek aan de varkensstal, maar wel lekker voetballen met de andere kinderen van het dorp. Als de familie Vlietstra uit het Friese Holwerd door de familie Taher met een grote Mercedes van het CS in Amsterdam wordt afgehaald, mee wordt genomen naar Artis en aan de thee wordt genood, dan hebben we het over integratie.

Het was hard knokken en we vonden ook daar de overheid tegenover ons. Maar het is een hoogtepunt en een ervaring waar we heel veel vreugde aan beleefd hebben. Er zijn zoveel mensen die zich dag en nacht met hart en ziel hebben ingezet... De Arabische school heeft bijna 25 jaar bestaan!

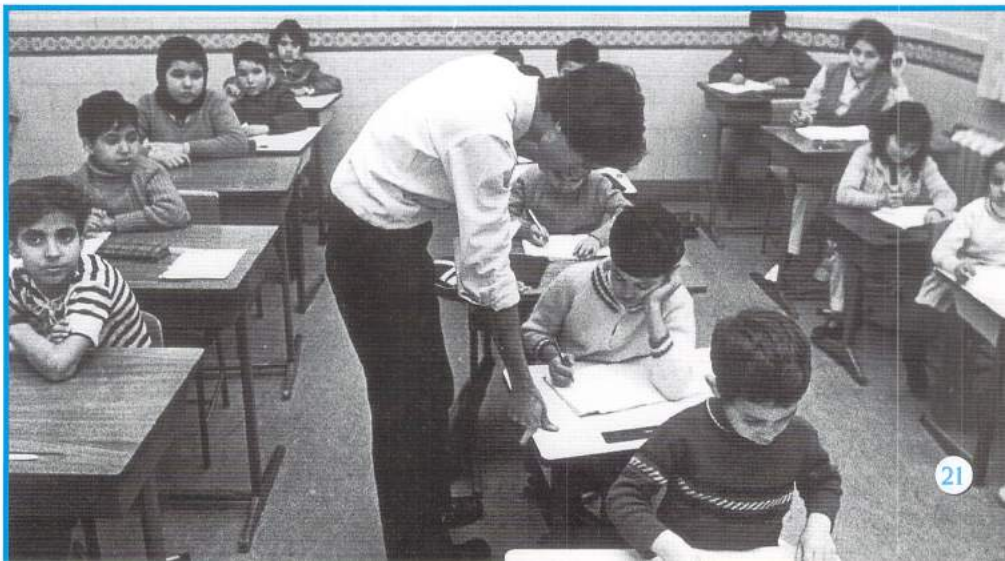
Bij de les...

Fouziah brengt het theeblad binnen. Kadir vult de glaasjes, theepot in en uit, en verzoekt zijn vrouw om Mevrouw Stegeman een Marokkaanse ogen-opmaak-beurt te geven.

Fouziah lacht haar verlegen lach (zij spreekt na 4 jaar nog geen woord Nederlands) en haalt de benodigde spullen te voorschijn. Ik onderwerp mij met enig angstig wantrouwen

aan de behandeling, maar proef gelijktijd de humor van dit spontane gebeuren. Er is geen spiegel voorhanden om de verrichtingen van Fouziah te kunnen volgen – dus afwachten maar... Hoe zou deze metamorfose combineren met mijn witte kuif en blozende wangen, vraag ik mij af.

Achmed concludeert tevreden: "jij nu echte Marokkaanse vrouw".

In de Allemanskapel van Sint Joris

Op de plaats van het voormalige sekstheater hebben wij onze Kapel gebouwd. Daar is met elkaar heel lang over nagedacht en gesproken. Want je moet dan eerst weten wat een Kapel is. Niks is vanzelfsprekend. In het kinderspel kan altijd alles weer veranderen. Het gaat om het moment waarop alles gebeurt. Een grote kartonnen doos is een schip dat vaart. Maar vandaag is het een kasteel en jij was de vader. Nee, ik ben het kind ....

Die dynamiek, dat voortdurend in beweging zijn is belangrijk. Mensen kunnen veranderen, opnieuw beginnen. Niks is gefixeerd.

In die geest heeft de Kapel haar vorm gekregen. Elke christen moet zich bij ons thuis kunnen voelen. De symbolen en de inrichting proberen dat tot uitdrukking te brengen. Zo is de vloer met Friese geeltjes gelegd in concentrische cirkels. De openbaring is het licht, het steentje dat in onze eendenvijver wordt gegooid. Pats boem, een impuls van boven. Dan krijg je cirkels en die cirkels bewegen, die kun je niet houden binnen de muren van de kerk. Daarom lopen ze door in de gang en in het plaveisel.

De Wal wordt opnieuw bestraat. Op het stadhuis bij voorbaat toestemming vragen voor onze Friese geeltjes is natuurlijk een heilloze

weg. Dus je blijft er een beetje bij, houdt het in de gaten en schenkt een kopje koffie. Dan laat je de Kapel zien... De stratenmaker kijkt en zegt: "Ik begrijp hoe het zit" en vervolgens kan je hem nog wat extra steentjes geven om de cirkels nog iets verder uit te laten lopen.

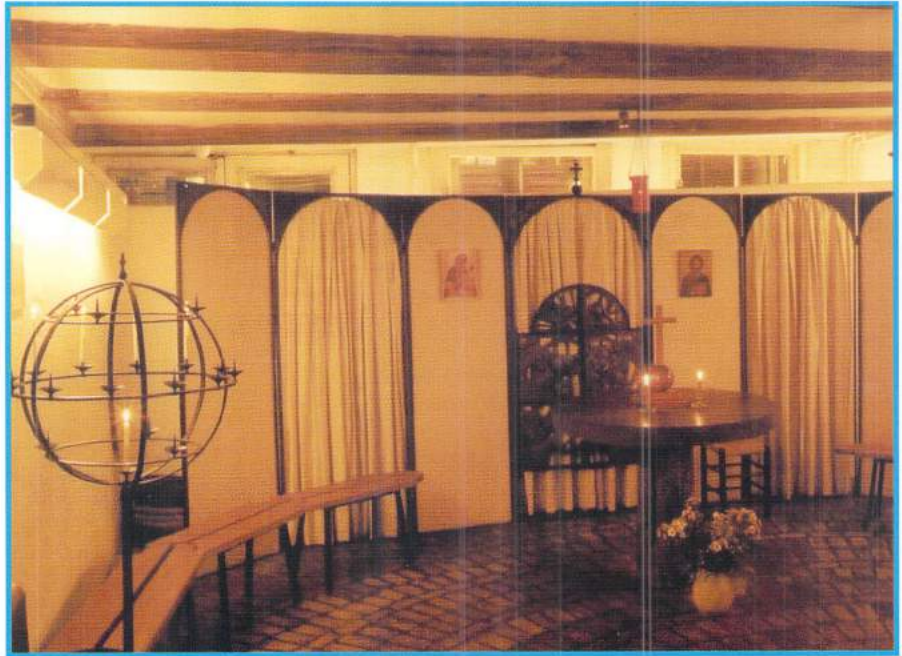
De Basileia, onze oude Kapel was inpandig. De nieuwe kapel kijkt uit op de Achterburgwal. Een christelijke Iraniër die het vreemd vond dat de deur van de Allemanskapel van Sint Joris op slot zat, vroeg: "Waarom, is je leven soms in gevaar? Die deur hoort toch gewoon open te zijn? Hoe zouden wij dan wel niet moeten leven?" Dat heeft ons wakker geschud. Goed, er zijn heus wel eens onaangename dingen gebeurd, maar wij zijn vanuit het Middenoosten erop geattendeerd dat die deur open hoort te zijn. We werden met de voeten op de grond gezet.

*Schildering van br John:
St. Joris en de draak.*

De deur van de Kapel kan niet altijd open staan. We proberen het wel. Maar via Oudezijds 100 kan je altijd naar binnen, zodat hij eigenlijk toch altijd open staat.

De Allemanskapel van Sint Joris stroomde vol met Hells Angels van 'The Other Place' gehuld in hun leren jacks met hun grote honden aan kettingen om op gepaste wijze afscheid te nemen van een van de hunnen.

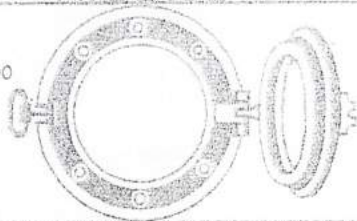
En daar is de iconenwand in de Kapel van Sint Joris, het voormalige sekstheater, die laat zien hoe oecumene niet een kleurloos compromis hoeft te zijn, maar plaats geeft aan wat voor de ander heilig is. Talloze groepen heb ik meegenomen naar de Kapel, om ze te laten zien dat kinderdoop en mondigen doop elkaar niet uitsluiten, maar aanvullen.

de Kapel is soms een discipline die moeilijk op te brengen is. Maar op het moment dat je hier weg bent en er niet meer aan kan deelnemen, dan mis je het zo.

Het is een steunpunt. Ik zou niet zonder kunnen. De wetenschap dat er iemand is die mij ondersteunt, wat ik ook doe, fout of niet.

november 1968 10e jaargang nr. 2
 tweemaandelijks huisorgaan van Oudezijds 100
 Oudezijds Achterburgwal 100, Amsterdam c
 tel. 66634, b.g.g. 123123
 Postgiro 640700 gemeentegiro 0 2525
 Redactie : R.G.H. Boiten
 P.J.C.M. Lindner, A.R. Ebbens
 Abonnementsprijs f 2.50 per jaar

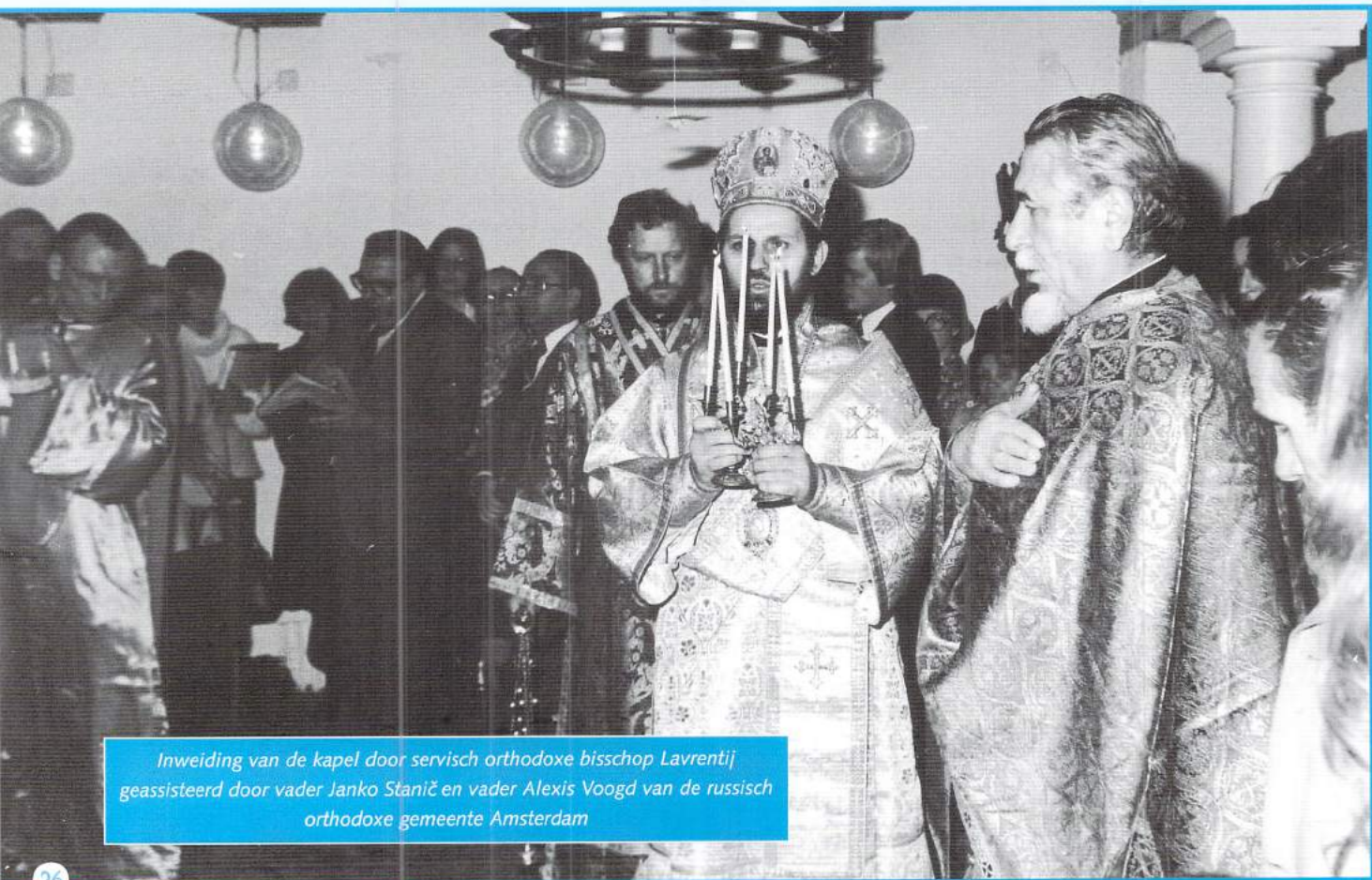
V a n d e r e d a k t i e :

DE SCHEPPING OF CREATIE VAN DE MENS

Van heel klein kind af is de mens scheppend bezig, bouwt hij zijn zandkastelen en zijn blokkentorens. Ivar tekent en noemt het vol trots kunst. Ida Gerhardt schrijft gedichten en prikt een briefje op haar deur: "Stil, ik schep." Kleine en grote mensen zijn makend, creërend, scheppend bezig, kleine en grote mensen genieten van hun eigen bezig zijn. Ivar heeft plezier in zijn tekenen, Ida in haar dichten, Tini in haar breien, Peet in zijn bakken, Erik Jurgens in de ontwikkeling van zijn partij, de heer Peters in zijn binnenstadsplan, de heer van Kraayenoord in zijn bouwplan, tandarts van Ketel in de groei van zijn praktijk en de ontwikkeling van het tandtechnisch vernuft, Sylvia in haar schoolrapport, Hans in zijn tentamen, mr. Plantenga in de groei van de bank, Marga in de groei van haar gezin. Ieder schept, creëert, maakt iets, bouwt iets, bereikt iets, ieder op zijn eigen wijze, ieder op zijn eigen niveau. Ieder laat graag zien wat hij gemaakt, gepresteerd of bereikt heeft.

Juist omdat ieder mens trots is op zijn schepping, zichzelf geeft in zijn schepping, een beetje die schepping is, verdraagt hij de vernietiging niet. Hoe minder de schepping spel is, des te harder komt de klap aan, als iemand aan die schepping komt. Tranen bij kleinen, maagzweren, migraine, hartinfarcten bij groten zijn het gevolg van een mislukte schepping of van de door anderen vernietigde schepping. Juist omdat je schepping een stukje van jezelf is, daarom wordt jezelf een beetje of een beetje heel erg meevernietigd met de vernietiging van je schepping.

Neem nu het klassieke voorbeeld van de twee broers Kaïn en Abel, (Genesis 1: 4-9). Beiden gaan op in hun werk, de één is landbouwer, de ander veehouder. Maar het lijkt wel of de veehouder meer resultaat ziet. En dat wekt Kaïns heftige jalousie: alsof Abel meer kan, meer is dan hij! Zo is de mens te groot om spelend te scheppen en zijn prestatie als een spel te zien, maar te klein om de mindere te durven zijn; te klein om zonder succes te durven zijn; te klein om te durven vast-

*Inweiding van de kapel door servisch orthodoxe bisschop Lavrentij
geassisteerd door vader Janko Stanič en vader Alexis Voogd van de russisch
orthodoxe gemeente Amsterdam*

Oecumene gaat om de hele wereld, niet alleen hoe je met andere kerken omgaat, maar hoe je met mensen omgaat

In de missie en de zending kwam je elkaar tegen. Het is altijd de ervaring, dat als je elkaar tegenkomt, als je elkaar in de ogen kijkt, je merkt dat het anders is, dat angst niet nodig is, dat we bij elkaar horen... Dit besef sijpelde aan het begin van de 20^e eeuw door in de kerk en leidde tot de wens elkaar te ontmoeten.

In de Tweede Wereldoorlog was je volledig op elkaar aangewezen. Ook in de concentratiekampen was diezelfde ervaring. Plotseling zaten in de vrouwenkampen de rooms-katholieken zonder priester, dus zonder sacramenten en waren ze aangewezen op de protestanten. Men moest met elkaar leren omgaan.

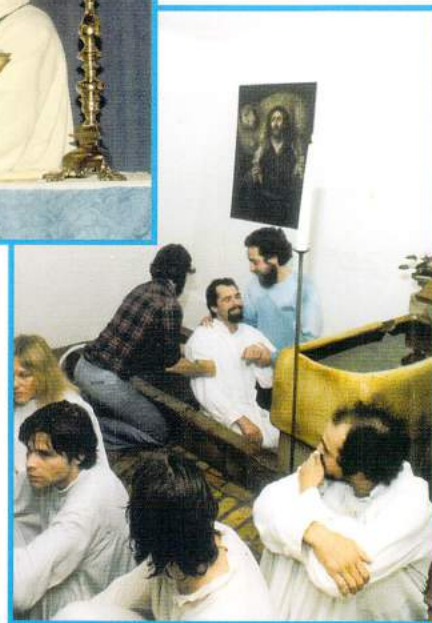

Doop van Jeugd met een Opdracht.

br John en br Piet tijdens Gelooftebevestiging.

Het idee van de oecumene is aan de top ontstaan en langzamerhand pas heeft dat de gewone leden van de kerk bereikt. Maar als mensen er kennis van hebben genomen, dan is het nog geen onderdeel van hun dagelijks leven.

Want wat je met je hoofd weet, weet je nog niet met je hart.

Vroeger dacht men dat oecumene gemakkelijk was, je deed gewoon een beetje van de hervormden en een beetje van de gereformeerden bij elkaar, beetje katholiek er door, allemaal een en dezelfde liturgie...maar zo werkt het niet, dat is geen oecumene, dat is de grootste gemene deler en dat is helaas nogal eens het kleinste gemene veelvoud.

Terwijl de oecumene juist zo fascinerend is. De opdracht is met elkaar samen te zijn, zoals in een gezin. Ieder mag er zijn. De ontmoeting vindt plaats vanuit het eigen referentiekader. Dat is niet gemakkelijk, maar alles wat de moeite waard is, is lastig.

De priester-arbeiders leerden het vak van de predikanten-arbeiders (zij bestonden al sinds de Eerste Wereldoorlog) en dat bracht hen in conflict met hun eigen kerk. Maar niemand realiseerde zich dat daar praktijken waren waarvan niemand het waarom kende. Bijvoorbeeld het

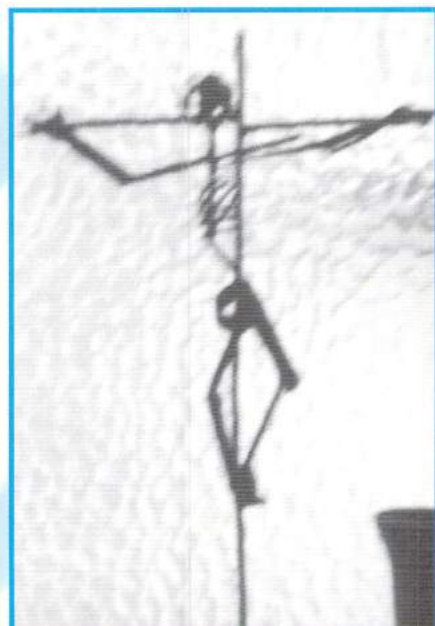
simpele feit dat de priester met de rug naar de gemeente staat, dat zou een dominee nooit doen. De priester heeft zich uiteindelijk ook naar de gemeente gekeerd. Dat is gewoon overgenomen, dat is in de praktijk van alledag gegroeid.

Geloven doe je met een visie!! Ontmoet elkaar vanuit de eigen overtuiging. Verrijk je met het voelen en kennen van de ander. Zo zijn we maar begonnen, naast de mensen staan ongeacht hun achtergrond en in de wetenschap, dat we van elkaar kunnen en willen leren.

Velen hebben niet alleen geleerd, maar ook genoten, ja zich zelfs gelaafd aan de wijze waarop in Oudezijds 100 de oecumene wordt beleefd, praktisch en pragmatisch, maar vooral ook vanuit de liefde voor iedere mens: *"wat mis ik die vanzelfsprekendheid van de oecumene, die ik in Oudezijds 100 met volle teugen heb genoten. Ik hoop dat*

Oudezijds 100 als oecumenische broedplaats en diaconaal laboratorium ook in de toekomst een plaats van verademing mag blijven voor velen."

Kruis van de Basileiakapel gemaakt door Louk van Meurs van resten van de vuurtoren van Ijmuiden.

Daar hebben de engelen hun handen tussen gehouden

Het is geen kwestie van 'geen zee te hoog.' Nogmaals, uiteindelijk overkomt het je. Want als de zee hoog is dan word je zeeziek en... het hele verhaal is gelaardeerd met wonderen. Daar kun je een middag over vertellen, dat zijn absoluut dingen die je niet mag verwachten.

*Oudezijds 100 tussen 2 vuren
brand 1970, brand 1983*

Meerdere keren is Oudezijds 100 op bizarre wijze gespaard gebleven van de vlammen. Want Casa Rosso was niet de eerste brand. Ook aan de andere kant is een grote brand geweest. Alleen dat ene gebouw is blijven staan. Dat is wat wij een wonder noemen, accepteer en geniet!

Op een avond werd ik gebeld omdat het in huis naar brand rook. Ik spoedde me erheen. Het stonk, de hitte was onverdraaglijk, boven sliep een heel gezin.

De kaarsen op de piano waren gesmolten, de ruitjes door de extreme hitte gebarsten, maar er was geen vuur. Achteraf bleek dat een met butagasflessen gestookte rolkachel was gaan lekken en branden.

Hij stond tegen de boekenkast en de papieren die daaruit hingen waren verkoold. Maar er was geen brand... Op de een of andere manier hebben

Een nieuw begin wordt ons steeds weer toevertrouwd.

de engelen hun handen daartussen gehouden en is er niets gebeurd. Dat kan gewoon niet. Onvoorstelbaar. Voor het huisvestingsproject hadden wij dringend een pand nodig.

Mensen die weer een beetje op eigen benen konden staan, wilden wij graag in de buurt huisvesten. Een beetje om ze in het oog te houden, maar ook opdat ze makkelijk voor steun of een praatje langs

konden komen. Toen kwam er een bankdirecteur die warm liep voor het gebeuren. Hij had een hoop panden leeg staan en vond dat wij die wel konden gebruiken. Zijn eigen bank stak daar een stokje voor, maar als compromis kregen wij wel het gebruik van het pand op nummer 290!

Financiële problemen lopen als een rode draad door de geschiedenis van Oudezijds 100. Hoewel... Er was en er is nooit geld, maar op de een of andere manier kwam het altijd op tijd. "Het komt wel goed, maar je mag nooit achterover leunen", is het motto.

Maar groter is altijd weer het wonder van het nieuwe leven en van het altijd weer opnieuw mogen beginnen.

In de Bruiloft van Kana

Dat was zoiets geweldig,
samen eten... Hopelijk komt het op
de een of andere manier weer
terug...

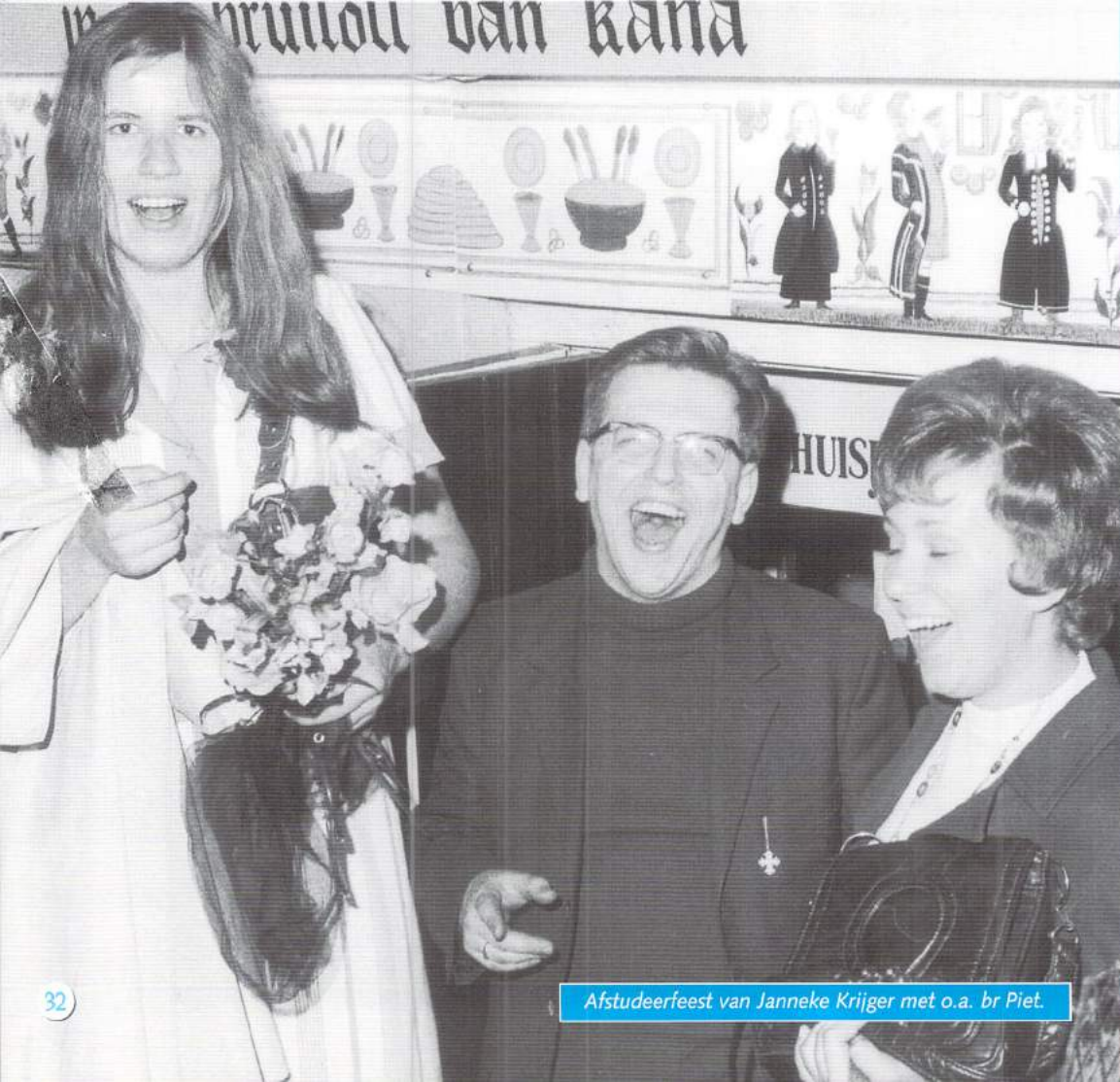
Toen we met Kana begonnen had-
den we geen geld. Dat is aldoor het
probleem en eigenlijk is dat heel
goed voor ons.

Een restaurateur en zijn vrouw uit
Zweden, een binnenhuisarchitecte
uit Amstelveen, dames uit het Gooi
en Aerdenhout achter de bar (gingen
ook op hun blote voeten om de
vloer te boenen), studenten en
verpleegkundigen in de bediening...
De klant zich koning laten voelen,
zonder dat je daar voor wordt
betaald! Als de meisjes uit het
bordeel op bezoek kwamen, dan
vonden ze niets heerlijker dan een
Irish Coffee. Dat ging met stijl: een
komfoortje, bruine suiker, een bon-
bon, slagroom. Om te laten zien dat
je het waard bent om verwend te
worden. Dat vonden ze geweldig.

Een zeer gemêleerd publiek. Behalve
de meisjes ook kantoorklerken,
assuradeurs van de Beurs, zakenlui
die er niets in zagen om met hun
klanten de wallen op te gaan.
Zakenlieden en anderen die hun
gesprekken niet aan vreemde oren
wildten laten horen.

Logo van de bruiloft van Kana door Hans de Jonge.

Afstudeerfeest van Janneke Krijger met o.a. br Piet.

Freddy Heineken bezegelde daar de introductie van bier in blik. De uitbreiding van Schiphol werd er beklonken.

Toen koningin Juliana, een keer op bezoek, alles wist wat ze wilde weten over iedereen, riep ze: "Roep maar als het mijn beurt is om af te wassen."

Een antecedenten onderzoek wat nu eenmaal bij zo'n bezoek hoort, leverde natuurlijk een ongelofelijk **bont palet** op...

We hebben heel veel gelachen, vele lachfilms voor onze ogen zien afdraaien want je moet niet vergeten:

Niemand is zo'n grote humorist als onze lieve heer.

In christelijke vrijheid aan de verburgerlijking van kerk en wereld voorbij

Je moet je aan de regels houden, maar dan moeten het wel goede regels zijn. We zijn best heel redelijk, maar dan moet je moet wel aantonen dat het redelijk is.

Dat je zelf geluk hebt, dat het goed met je gaat, maar dat je niet beter bent dan de ander. Vooral dat laatste zit heel diep in het mensbeeld dat we in Oudezijds 100 proberen te leven. Nieuwe mensen in de gemeenschap moeten dat zelf ervaren, daarin zal ik ze hun gang laten gaan. Zelfs als ze daarmee de fout in gaan. Dus niet proberen te voorkomen, maar wel steunen.

De panden op nummer 102 en 104 hadden oorspronkelijk een joodse eigenaar. Het gebeurde dat wij gevraagd werden enkele Palestijnen te huisvesten die danig in de problemen zaten.

Van alles aan de hand, papieren niet in orde, kortom geen zuivere koffie. Wij vonden het, gezien het verleden, moeilijk om ze te huisvesten in het voormalig huis van een joodse eigenaar die nota bene kinderen in Jeruzalem had!

We zochten contact met de weduwe die het, met de telefoon in de hand, voorlegde aan haar kinderen.

Unaniem klonk het antwoord "een mens in nood, is een mens in nood. Natuurlijk moeten ze geholpen worden." Zo geschiedde.

Maar ik ga met veel vreugde naar mijn werk en het was ook gelijk goed, er wordt hier veel goeds gedaan en het is een echte gemeenschap, er is een soort speciale binding, aandacht voor elkaar. Dat staat in schril contrast met wat er elders in de wereld gebeurt. Er heerst veel eenzaamheid, dat zien we hier natuurlijk vaak...

Er gebeuren vaak dingen waarvan ik denk YEAH. Bijvoorbeeld wanneer je spelletjes speelt met mensen en ze zo aan het lachen krijgt, terwijl ze de hele dag verdrietig of chagrijnig hebben rondgelopen. Natuurlijk zit er ook af en toe een mafkees bij, maar misschien maakt dat het leven hier wel aangenaam...

Het vertrouwen in ons eigen kunnen gaat samen met de realiteit van ons kwetsbaar menselijk bestaan.

Vergeleken met het klooster is hier geen ruimte voor concentratie op gebed. Daar was je 6 à 7 uur per dag stil. Hier is er voortdurend weer iets anders aan de hand, 't is meer versnipperd en er is altijd geluid. Maar mijn verbinding met de Heer kan tegen een stootje. De mensen die hier komen of op straat lopen, hebben vaak zulke grote problemen.

Theologenechtpaar kwart eeuw actief in 'bijzondere wijk'

Bruggen bouwen op Wallen

door Arend Evenhuis

AMSTERDAM — In het hart van de stad woont het theologenechtpaar Boiten. Mensen met en mensen zonder problemen kunnen hier terecht. Want helpen, dat betekent ontmoeten. Soms lukt dat en soms lukt het niet. Een deel van de opbrengst van de zomerpostzegels ging dit jaar naar hun gemeenschap: de „Stichting Oudezijds 100”.

Als voorbereiding op het werk in de niet rimpelloze binnenstad van Amsterdam trokken de Boitens in de jaren vijftig naar de Parijse voorstad Aubervilliers om zich over een allernieuwste wijk te ontfermen. Vijftientig jaar geleden werd de stichting „Oudezijds 100” opgericht. „Oudezijds 100” leidt een eigen leven, ook al is Boiten tevens predikant bij de Waalse kerk.

De oprichting van een gemeenschap op de Oudezijdsachterburgwal werd nodig geacht vanwege de uiteenlopende aard van de bevolking, onder wie prostituties en drugsverslaafden. Samen met vrijwilligers zien de Boitens zich temidden van de bewoners van de grachtengordel als bruggenbouwers.

Achterdocht

De „Oudezijds 100” moet niet als een gemeente worden gezien maar als een gemeenschap. „Zie ons als een gezin”, zegt Boiten, „zonder een van te voren ingevuld programma. Iedereen is hier welkom, ongeacht haar of zijn politieke achtergrond. In deze bijzondere wijk willen wij het evangelie met anderen delen. Daarbij is het belangrijk dat het initiatief van de ander uitgaat. Anders stuit je op achterdocht.” Boiten wijst op stickers die sommige mensen op de voordeur hebben geplakt met de tekst: „Aan de deur wordt niet gekocht en bekeerd zijn we af”.

Een voorbeeld. Een hoertje komt wat eten in het eethuis van „Oudezijds 100”. „In de bruiloft van Kana”. Volgens Boiten hoeft zij niets en moet zij niets. Er wordt haar met andere woort-

veerd. En wat zegt zij? „Het is net of ik hier persoonlijke aandacht krijg. Het troost me zo, dat ik word geaccepteerd.”

'Ik wil eruit'

Andersom kan ook. In de brochure „Kringen in het water” verhaalt Boiten over een jonge prostituee die zich tot een gemeente des Heren wendt met het verzoek: „Ik wil eruit; hebben jullie een bijbel voor me?” Zij keert terug in haar omgeving en houdt haar voormalige lotgenotes voor. „Houd er toch mee op, ik heb nu geen geld meer, maar ik ben niet alleen. Ik heb mensen, waar ik bij hoor.” Kringen in het water, constateert Boiten, steeds groter.

De kringen die ontstaan als je een steen in het water gooit zijn voor Boiten van symbolisch belang. In de kapel van „Oudezijds 100”, waar dagelijks diensten worden gehouden, wijst hij op de structuur van de vloer. En inderdaad: de tegeltjes zijn kringgewijs aangelegd. De grootste kring loopt zelfs onder de muur door en stuit op het trottoir. Om de kleinste kring heen staan kaarsen op dunne standaard gestapeld. Kaarsen en standaard kunnen geheel worden verwijderd voor bezoekers die het bijwonen van een dienst in strikte soberheid wensen te doen.

Jordaan op schaal

Dat rekening houden met de wensen en achtergronden van bezoekers is ook terug te vinden in het gesloten watercircuit achterin de kapel. Boiten noemt het: onze Jordaan. Vanuit een klein marmeren bassin sijpelt wa-

Bruggenbouwer Boiten voor zijn Oudezijds 100-pastorie

Foto: Erwin Verheijen

bekken naar beneden. De Jordaan op schaal slingert zich langs twee wanden van de kapel. Het eerste, kleinste bassin kun voor de een en wijwaterbakje betekenen, terwijl een ander het voor een doopvont houdt. Mensen die niet uitsluitend over het hoofd willen worden gedoopt, kunnen zich in het grote bassin laten onderdompelen.

Boiten: „Een junkie is op de Oude-

maars als een lid van de gemeenschap. Hij krijgt rechten maar heeft daarmee ook plichten. Hij moet met onze gemeenschap willen meedoen en dat betekent bij voorbeeld afwassen en boodschappen doen. Je geeft een stuk hulpverlening, maar niet op een nadrukkelijke manier.”

Sas van Gent

Met het geld van de zomerpostzegels wil de gemeenschap op de Oudezijds-100 het ge-

huis kopen. Weer: kringen in het water. De bezoekers van „Oudezijds 100” komen volgens Boiten overal vandaan: van Roodeschool tot Sas van Gent en nog verder. Vaak zit het gezin Boiten, dat alleen het ontbijt in familiekring nuttigt, met zes of zeven nationaliteiten aan tafel. Een duidelijke structuur wil de gemeenschap niet kennen. Boiten houdt niet zo van organiseren. Hij handelt vanuit het evangelie, en dat betekent voor hem dynamisch denken.

Het minste wat ik kan doen is een luisterend oor bieden. Dat die tijd van mijn bidden afgaat, heeft de Heer echt wel in de gaten.

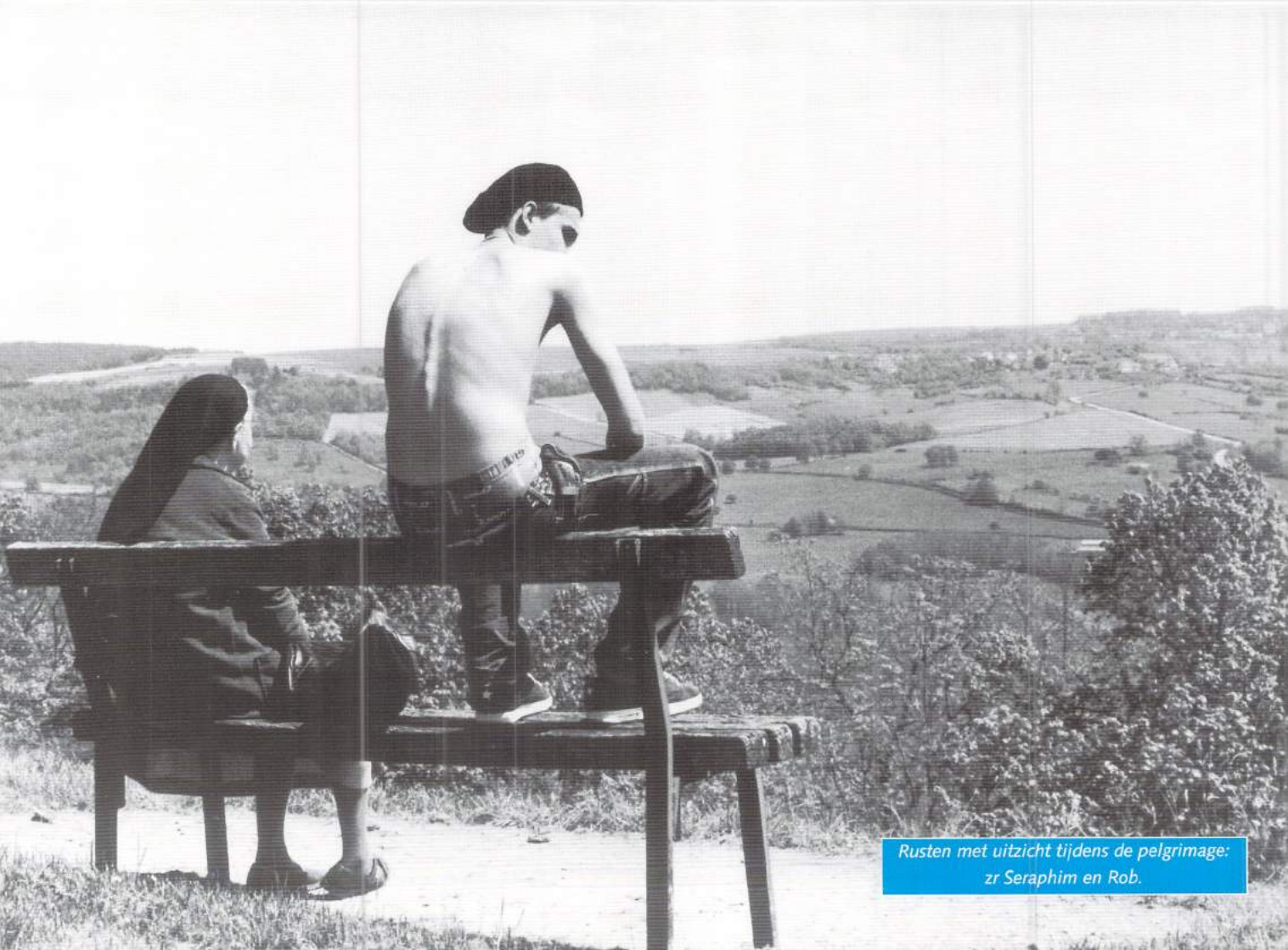
Als je in een gemeenschap bent groot geworden, dan sta je op een bepaalde manier in het leven denk ik, daar ontkom je niet aan. Je wilt het wel, maar dat lukt niet. Als je dan weggaat, ga je dingen missen: het gebedsleven, de betrokkenheid met elkaar. Het ondersteunen van elkaar en de ander. Dat miste ik heel erg.

Mensen die na jaren terugkomen, vinden vaak dat er niks veranderd is. Een jongen die hier vroeger als kind met zijn

ouders op Aswoensdag altijd moorkoppen kwam brengen kwam vorig jaar Kerst langs. Alle verbouwingen en veranderingen ten spijt vond hij dat er niets veranderd was en er nog steeds dezelfde sfeer hing.

Hij vond zijn plek tussen de vele kleuren van de gemeenschap. Je kon hem niet gelukkiger maken dan door hem in het zonnetje te zetten. De woorden die hij dan sprak bleven gering maar hij kon dan stralend in ons midden zitten, met een blik van *dit is mijn thuis*. Juist omdat dit zijn thuis was en hij eigenlijk nergens anders zijn plek had, was het soms voor hem bedreigend wanneer er weer allemaal nieuwe mensen kwamen bij de Inloop gasten. Er was altijd een angst dat hij zijn plekje bij ons kwijt zou zijn. Maar bij vele van ons behield hij zijn plekje.

Een keer, in het begin van het jaar realiseerde ik me opeens dat we een Jood, een Moslim en een christen bij het ochtendgebed hadden.

*Rusten met uitzicht tijdens de pelgrimage:
zr Seraphim en Rob.*

Eigenlijk heel bijzonder als je erover nadenkt. Tegelijkertijd ook heel gewoon, het valt eigenlijk niet eens op, je staat er niet eens bij stil.

Rolf en Georgine die hielden en houden erg van Amsterdam en nog meer van mensen! 50 jaar lang... Zij leven in de christelijke vrijheid en door hun initiatief en werken al die jaren leefden zij graag aan de verburgerlijking van kerk en wereld voorbij. Dat heb ik van hen geleerd, en daar ben ik dankbaar voor.

Rolf Boiten kwam een verslaafde jongeman brengen, die in de gracht gesprongen was. Hij zei: "In de bijbel staat dat Jezus aan de deur staat en klopt. Maar in jouw geval heeft Hij nu de deur ingetrapt! Laat deze kans nu niet voorbij gaan". Hoe het met die jongen afgelopen is weet ik niet, maar ik was zeer onder de indruk van die dominee, die zich in keurig beschaafd Nederlands zo rondborstig uitdrukte.

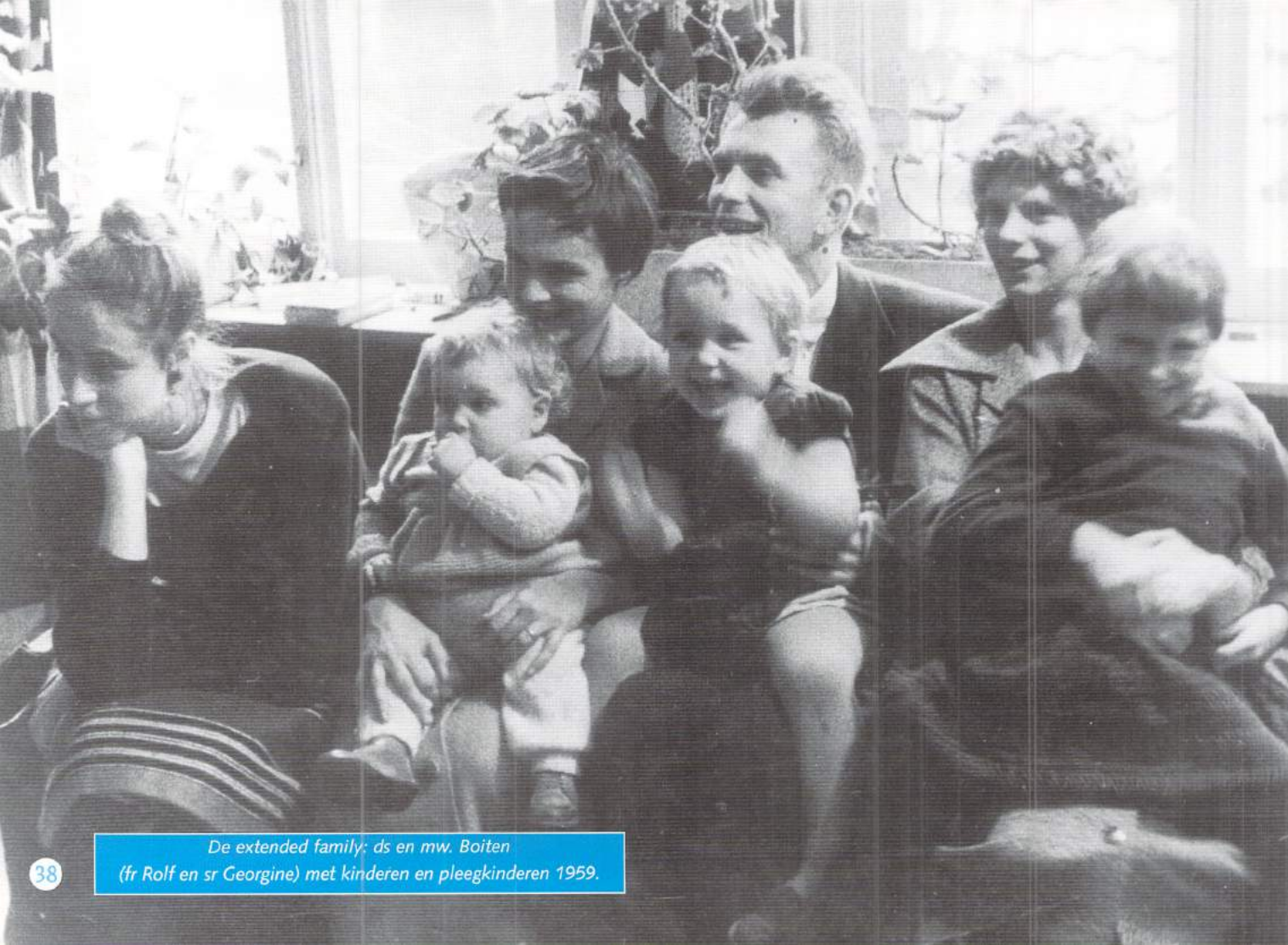
Geloof en moralisme horen niet bij elkaar. Lees de bijbel er maar op na. Je kunt de dingen niet in regeltjes vastleggen, er is geen programma. We proberen antwoord te geven op een vraag die gesteld wordt. Moed, durf en zelfvertrouwen hebben we nodig. Maar we zijn vaak bang dat we het niet kunnen. Faalangst. Maar dat hoort erbij. Want wie ben ik. Het is erg belangrijk om aan kinderen ook het falen (en niet alleen de goede dingen) van de voorvaders door te geven.

Want jij mag er zijn, zoals jij bent.

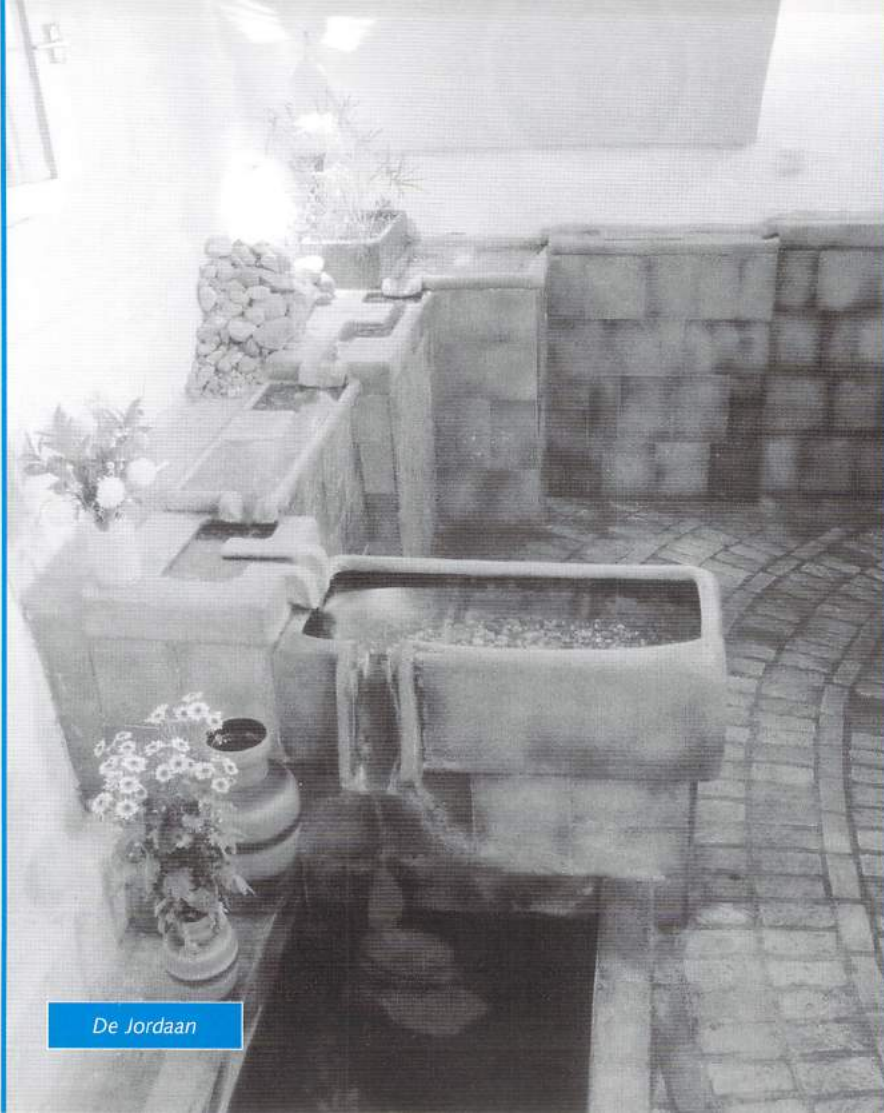
Maar ook heeft jouw vrijheid tot grens, de vrijheid van de ander. Botsen van tijd tot tijd is onvermijdelijk. Moed, durf. Zelfvertrouwen. Heb je een plan, geloof erin en voer het uit. Jantje goed idee, jantje zelf doen. Maar ook: Kom ik zal je even helpen. Er is wederzijdsheid en we zijn samen onderweg.

Door het leven op een sok en op een schoen: gedragen (Ibrahim en Ben).

*De extended family: ds en mw. Boiten
(fr Rolf en sr Georgine) met kinderen en pleegkinderen 1959.*

De Jordaan

Warm, gezellig, hectisch en spannend, iedereen mocht er zijn

Toen we begonnen waren onze ouders er ook zo op tegen met het oog op de kinderen. Ze hadden liever gehad dat we ons keurig hadden laten beroepen in Oud-Zuid of Amstelveen. Ze waren als de dood dat onze kinderen plat Amsterdams zouden gaan praten en geen ambities meer zouden hebben. Natuurlijk hebben wij ook vaak gedacht dat we de kinderen te weinig aandacht gaven, dat het een onmogelijke combinatie was.

Maar is het zo erg voor een kind te leren dat zijn haan niet altijd koning kan kraaien? Uiteindelijk leren ze daar van. We hebben natuurlijk ook

Vergeet ook niet dat de kinderen als trait d'union kunnen fungeren, zo herinneren we ons allemaal het mooie verhaal van Bianca en Christiaan. Bianca kwam in de Kajuit en zweeg. De enige die contact met haar kon krijgen was Christiaan, een jaar oud, urenlang liep ze met hem aan de hand in en om het huis, zodat hij het lopen kon oefenen. Hij vond de sleutel!

Thuis was het een groot gezin. Vriendinnen begrepen er vaak niets van. Er was een pleegzusje, maar ook nog andere 'zussen'. We boffen, Oudezijds 100 was nog klein, onze ouders waren bijna altijd in de buurt. Er was thee als we uit school kwamen, op een lichtje... Financieel was het niet gemakkelijk, maar er stond veel tegenover: tijd en aandacht! De sfeer in huis was warm. Iedereen mocht er zijn met zijn talenten en beperkingen. Er was altijd iemand om mee te praten en je kon altijd wel iemand strikken, die het voor je

opnam als je weg wilde en zogenaamd je ouders niet had kunnen vinden... Maar soms verlangde je ook wel naar alleen zijn met je ouders.

Of je wilde gewoon ergens rustig een boek kunnen lezen. Maar als je zo dom was in de Kajuit te gaan lezen, kreeg je gelijk de opdracht de telefoon aan te nemen of je werd op een andere manier aan het werk gezet. Het huis kent volgens kinderen en kleinkinderen vele bijzondere plekjes. De Kajuit, de Kapel met het vreedzaam geluid van het water, maar ook de binnenplaats van 127 biedt een stukje rust in de grote stad. In het Schoenepaleis ruikt het zo lekker naar hout en olie en je kunt er heerlijk verstoppertje spelen. Het trappenhuis waar je in de zomer, als iedereen weg is, zo lekker door heen kan rennen. Het dak in de zomer met een prachtig uitzicht over de stad of gewoon je eigen kamer, omdat je daar alleen kunt zijn.

andere carrièremogelijkheden aangeboden gekregen en dat aan de kinderen voorgelegd. Ze kozen er altijd voor hier te blijven. Jezelf zijn en deel uitmaken van een geheel biedt onbewust veiligheid aan kinderen.

Bij br Piet begon een vlammetje te branden dat al gauw een vuur werd

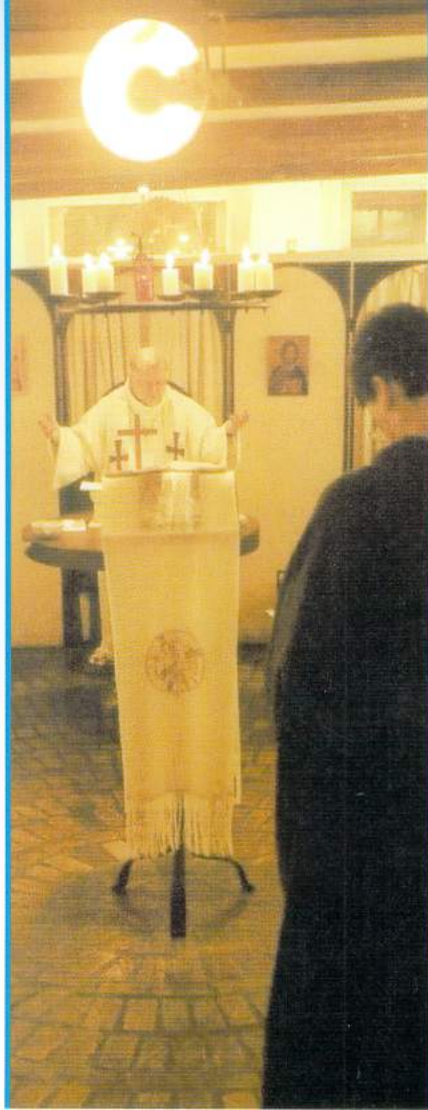
De kennismaking tussen br Piet en ds. Boiten vond plaats in Berlijn aan het begin van de jaren zestig, toen de Koude Oorlog nog heet was. Daarna, in Nederland bezocht br Piet regelmatig de dinsdagavondviering op Oudezijds 100. En zo werd de band hechter en hechter. Later vertelde br Piet over Amsterdam en zijn roeping om in de hoofdstad op de wallen het evangelie te beleven, te vieren en in diaconie voor verdwaalde, ontspoorde en ontgoochelde mensen voelbaar te maken.

In de jaren zeventig ontstond de 'Joribende': Rolf Boiten, Piet Lindner, Floyd McClung en Rob van Essen, een wonderlijk verbond van gebed en bezinning. We baden samen en gingen daarna in gesprek over de betekenis van geloof en geloven.

De ontmoeting met br Piet Lindner is bepalend geweest voor mijn leven. *"Mijn visie op oecumene, liturgie en sacramenten is blijvend door hem beïnvloed."*

Veel mensen schrijven over br Piet als een van de meest indrukwekkende persoonlijkheden uit hun (geloofs-)leven. Zijn nimmer aflatende geloof in het samen beleven van de goedheid van God, zijn praktiserende en pragmatische visie op de oecumene, die aan ieder plaats bood, zijn van onzegbaar belang voor de gemeenschap Oudezijds 100 en velen, die hem hebben mogen ontmoeten.

br Piet stierf op 5 februari 2003 en zo zeggen zijn vrienden *"we mogen er op vertrouwen dat hij nu van 'also hoge' zal helpen het vuur brandende te houden"*.

Ik blijf hier voor als je terugkomt

In 1450 stichtten de zusters van Maria Magdalena van Bethania een klooster in wat nu de Bethanienstraat heet.

Zij namen meisjes uit het havenkwartier die uit het 'leven' kwamen op, om non te worden.

Het is niets nieuws. Het havenkwartier en de meisjes zijn er altijd geweest en horen tot de traditie van de oude binnenstad.

De Achterburgwal is een buurt met twee gezichten, die van de ochtend

en de nacht. Twee zielen, waarvan je soms niet weet welke de hemel en welke de hel is...

Ik heb een haat-liefdeverhouding met de buurt. Ontegenzeggelijk is het ook spannend, stoer om in deze buurt te wonen. Het heeft iets heldhaftigs om hier te zijn en er niet in mee te gaan, je er tegen te verzetten. Maar er zijn ook de verhalen van de mensen die hier kapot gaan of die zomaar plotseling verdwijnen. Dan zijn ze misschien overleden, zitten in de gevangenis of zijn uitgezet. Ik woon hier lang genoeg om te weten dat heel vaak na een jaar of 6, 7 mensen weer terug komen. Hier blijven is heel belangrijk. Tijdens de volksverhuizingen besloten de Benedictijnen kloosters te bouwen.

Eigenlijk versterkte burchten die bescherming boden maar ook tegelij-

kertijd betrouwbaarheid gaven.

Zoiets heeft Oudezijds 100 ook:

Ik blijf hier voor als je terugkomt.

We trekken niet pelgrimerend rond om zoveel mogelijk mensen te bereik- ken. Het is een soort keuze en noodzaak voor wat hier belangrijk is in de buurt.

In deze buurt wordt je wel harder, je prikt eerder door mensen heen. Daar zit ook iets van ouder en volwassen worden in, maar dat gaat hier wel veel sneller.

De grondhouding is niet: dit is het goede en u dient zich daaraan aan te passen. Maar wel: wij zijn hier, wonen hier en doen ons best, maar verheffen ons niet. Ik vind dat wat wij hier doen natuurlijk wel beter (juister, rechtvaardiger en moreel beter) dan het doen en laten van de buurman, maar niet in de zin dat ik een beter mens ben dan hij. Ik groet hem vriendelijk en hij groet vriendelijk terug. Op die manier probeer je met alle mensen om te gaan.

100.102.104 en de burens van 1975.

Nabijheid in de buurt.

gezellig met het hele gezin van de caravan te kunnen genieten. Natuurlijk ben ik weleens bang geweest, maar eigenlijk was het in de buurt een stuk gezelliger en veiliger dan veel mensen dachten”.

Als het weer goed was maakten we brood klaar en lunchten op de stoep voor 100 terwijl de buurman van 102, dhr. Jacobs, op zijn stoepje zat met dochter Hetty. Mijnheer Jacobs had een groothandel in kleerhangers op 102-104. Het was rustig op de wal, geen sekstheaters als burens, alleen meisjes-achter-de-ramen. Het voelde bijna dorps aan. Mijnheer Roos had zijn kleine melkzaak annex kruidenier in de Stooftsteeg, de kratten met melkflessen stonden opgeslagen in de koele souterrains van 102-104. Later heeft deze zuivelhandelaar meer broodwinning gezien in de verkoop van zinnenprikkende artikelen. Jammer, geen roos zonder doornen.

“De buurt was anders dan nu, een gewone volksbuurt met kunstenaars en vreemde vogels... Je werd aangesproken met ‘broer’ of ‘zus’ en je noemde alle oude vrouwtjes ‘opoe’. De Melkboer kwam iedere dag langs en er waren veel kleine winkeltjes. Bij het bakkertje stond een tafel met snoep, alles voor een cent. We speelden gewoon op straat want er waren

nauwelijks auto’s. Onze spelletjes waren onschuldig, hoewel we niet altijd even beleefd waren tegen de dames achter de ramen. Ik herinner me hoe we een van hen voor Rooie Biet uitscholden en dan hard wegrenden. We kenden ze allemaal en ze hoorden er gewoon bij, de “Spaanse” vrouw uit Hongarije die spiritus dronk, de oma die werkte om

Noorwegen, zomervakantie SG 2004 o.l.v. br. Luc Tanja (prior SG)

zr Eleanor

br John Morson

(prior SG 2003-2004)

Maria ter Claesze

Gelukkig bestaat de mogelijkheid naar Friesland te gaan

Ze zijn naar Friesland vertrokken om wat meer tot rust te kunnen komen en aan andere zaken toe te komen dan alleen maar werken, verdieping. Maar ze zijn nog steeds actief... bescheiden, betrokken en inspirerend.

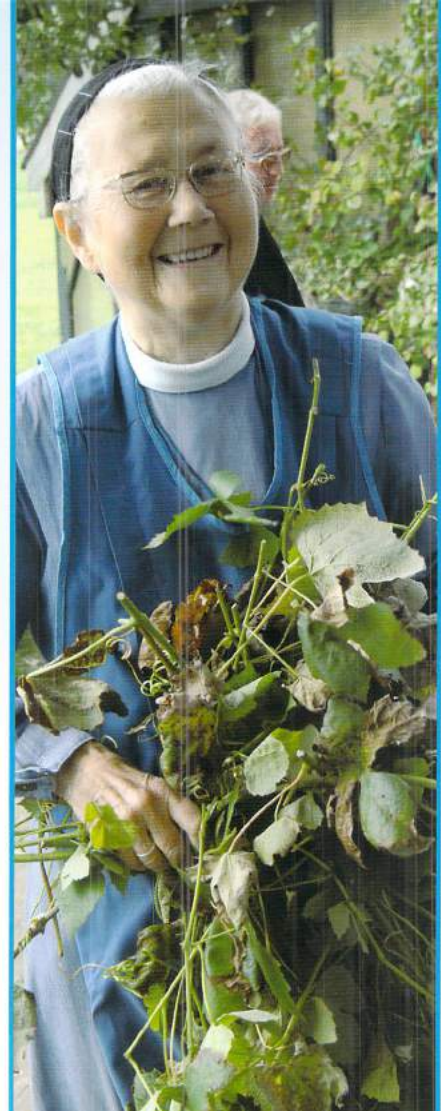
Ze hebben altijd iets te doen of te (be)denken, maar in zekere zin is Maria ter Claesze wel degelijk rustiger dan Amsterdam. Alleen al wanneer je de deur uitstapt...de drukte van Amsterdam of de landelijke omgeving in Waskemeer... Gelukkig bestaat er voor ons allemaal altijd een mogelijkheid naar Friesland te gaan, de ruimte op te zoeken of juist even naar binnen te gaan, met jezelf te zijn. De weekeinden in het kader van mijn noviciaat zijn heerlijk, een voortdurende herkenning van de geest. En Maria ter Claesze is het allergezel-

ligste, allermooiste, allerliefste plekje van Oudezijds 100...

In Maria ter Claesze is altijd wat te doen, er zijn altijd klussen te klaren. En als mijn mannen elkaar weer eens in de weg gaan zitten, dan vertrekken we naar Friesland. Werk genoeg en de jongens komen tot rust. Dan blijven we daar een paar dagen, soms een hele week en als er dan weer rust in de ziel is en er is weer wat werk gedaan, sluiten we het samenzijn af bij de plaatselijke Chinees en kunnen er weer voor heel lang tegen...

Voor de bewoners van Waskemeer en omgeving kwam er een nieuwe dimensie bij. Vanaf dag één waren ze er, altijd weer nieuwe impulsen biedend aan de gemeente. Zo herinner ik me een doopdienst waar fr. Rolf sprak over de ware betekenis van de doop.

*Klussen klaren op
Maria ter Claesze.*

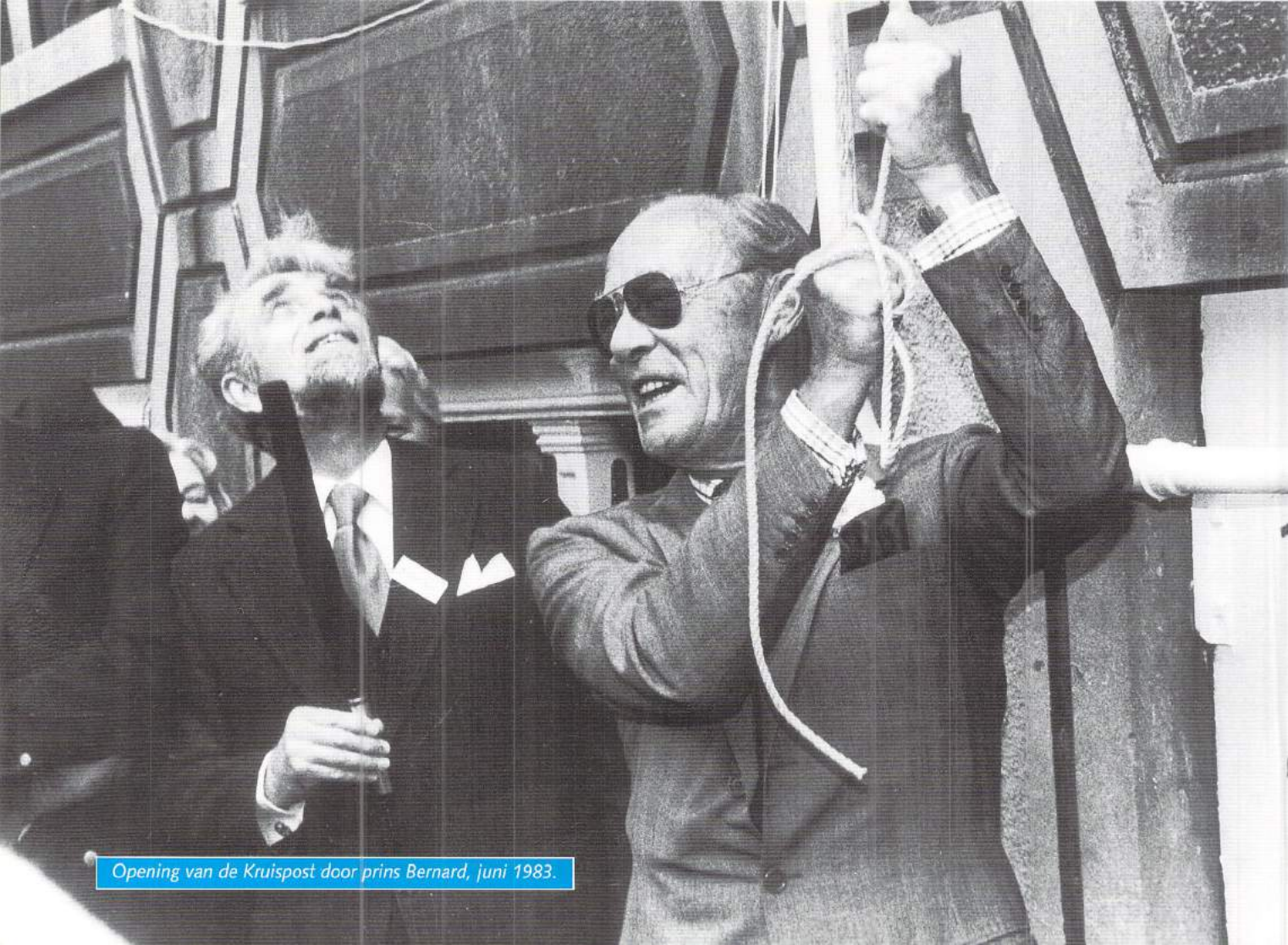

Tijdens het startweekend van dit jubileumseizoen: Muziek!

De gemeente laafde zich aan zijn verhalen en sloten hem in het hart. Evenals zijn vrouw en de andere leden van de gemeente. Regelmatig was er het kerkbezoek van de gemeente. Letterlijk met bussen vol konden ze binnenstromen, vrolijk, gezellig, een soort circus van kleuren. Toen we ze wat langer kenden, wilden we wel graag van tevoren weten wanneer 'ze'

kwamen, dan konden we versterking halen...De banden werden bezegeld door Kishenyi. Het eerste contact staat me nog goed voor ogen. Er kwam een man aan de deur, een vriendelijke man, met het verzoek of ik hem kon helpen bij de administratie. Ik kende hem niet. Ik wilde hem best uit de brand helpen, voor even, ik zit er nog...

Opening van de Kruispost door prins Bernard, juni 1983.

In stapjes op weg naar een nieuw begin

Het Gasthuis biedt hulp aan mensen met verschillende problemen, zoals verslavingsproblematiek en sociaal-psychologische problematiek. Hulpvragers of liever gasten worden opgenomen in het dagelijkse ritme van het huis. Ze leven en werken met de gemeenschap mee. In stapjes gaan we naar een nieuw begin, volgens de lijn van een aantal kernvragen: Wie ben ik?, wat wil ik?, wat kan ik?, wat doe ik?.

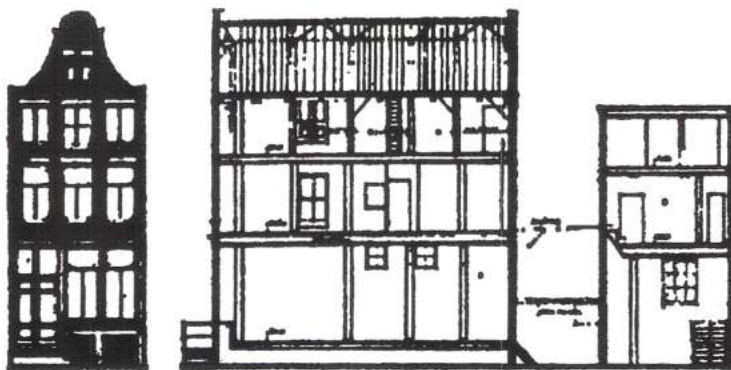
De laatste fase is een periode van begeleid wonen in een van onze huizen. Dat is Onderdak

De Kruispost werkt volgens een eenvoudig recept. Aanwezig zijn in de buurt, vooral sinds het Binnengasthuis er niet meer is. Aanwezig zijn voor degenen die om wat voor reden dan ook niet verzekerd zijn. Aanwezigheid van alle vrijwilligers (artsen, verpleger, receptionisten en maatschappelijk werkers)

die vinden dat een mens in nood geholpen dient te worden.

Stichting Onderdak

Oudezijds Achterburgwal 100
1012 DS Amsterdam centrum

*Jacob en zijn schapen,
schilderij br Leo.*

Schape uit de bijbel

Er was iemand in de buurt die lammetjes op zolder of op drie-hoog-achter of zo hield. Dat ging niet langer zo en er dreigden maatregelen. Japie zei: "breng die maar naar de dominee, daar loopt altijd van alles. En het zijn toch die schape uit de bijbel?"

De sfeer in huis was warm. Iedereen mocht er zijn met zijn talenten en beperkingen. Een huis waar mens en dier een toevlucht wisten. Niet alleen liepen er de meest waanzinnige combinaties van mensen rond, ook waren er altijd aangelopen dieren te vinden. Onze eigen hond ooit achtergelaten door een verslaafde, een kip, een duif, maar ook een schaap, bij ons door iemand gebracht uit de Sint Janssteeg.

Er hangt een schilderij boven de Jordaan in de Kapel. Daarop wordt Christus als de goede herder verbeeldt die zorgt voor zijn schape.

Ik zou voor mijn grootouders wensen "Een heel speciaal schaap, dat Hebreeuws praat en de Thora uit haar hoofd kent en misschien af en toe ook nog wat leuke iconen schildert..."

*Jong Leven:
Annalyne met een Jacobs-lammetje*

The Lord of the dance van Ian Evans.

Heren beschermers van de panden: de firma's Quist (Joop, Jaap, Chris, Rinus) en Jurriaans en Oom Cees Schoenmaker (ongekroonde koning van het Schoenenpaleis).

Muziek. Leve(n) dat het anders kan

Kunst is in allerlei vormen altijd zeer belangrijk geweest op Oudezijds 100. Kunst geeft vreugde, hoop, moed. Kunst gaat over zorg voor de omgeving, kunst gaat over het zichtbaar maken wat er in je leeft. Er is altijd samengewerkt met vakmensen, vormgevers, architecten en ambachtslieden bij bouw en restauratie van de panden, maar er zijn ook vele indrukwekkende tentoonstellingen geweest. Van alle kunstvormen ligt muziek wellicht het dichtst bij het ware voelen, bij geloven.

Muziek is altijd een essentieel onderdeel geweest van de opvoeding en van Oudezijds 100. Net zoals de muziek hoorde bij het joodse volk in ballingschap.

Het draaiorgel van Appie.

Al zingend (elkaar moed inzingen) gaan wij verder op weg naar Gods' koninkrijk. Onderweg leven wij dat het anders kan, anders dan gebruikelijk, anders dan de massa normaal vindt. Met elkaar, steunend en zoekend naar elkaars talenten en met elkaars tekortkomingen.

Zo goed en zo kwaad als het gaat, acceptierend. Dit klinkt hoog verheven, maar in het dagelijks leven is het een oefening die wij iedere dag opnieuw met onszelf en elkaar aangaan en waarin we iedere dag opnieuw gecorrigeerd moeten worden.

Ieder christelijk gezin wordt opgevoed met de tekst van Paulus: "**maar *gij gans anders, gij hebt Christus leren kennen!***" Wij proberen er hier specifiek vorm aan te geven door in een gemeenschap te leven.

In de uitleg van het motto wordt vaak verwezen naar de keuze die op Oudezijds 100 wordt gemaakt voor het in eigenheid samenzijn of het

De rap van Rob.

ontmoeten van de ander, het accepteren van het anders zijn en het anders geloven. Je kunt er samen een klank aan geven, een eigen klankkleur. De inspiratie van de muziek draagt je verder in je eigen denken of in je eigen overtuiging dat er altijd ruimte is voor eigenheid en

anders zijn. In muziek kunnen mensen samenvloeien, zonder zichzelf op te hoeven geven...

Al moet je soms naar de muziek zoeken, het is er echt! Muziek is de onzegbare wijzer naar het feest. Zoals je dat soms meemaakt als er 's avonds een feest is.

Je moet op het geluid afgaan, goed luisteren, om het feest te vinden, er staan geen borden, die de weg aangeven...

Zoals de leden van Spe Gaudentes elke dag opnieuw vorm proberen te geven aan de overtuiging dat het anders kan, dat het anders mag, dat er 'muziek in zit', zo zal muziek daarin een blijvende bron van inspiratie zijn.

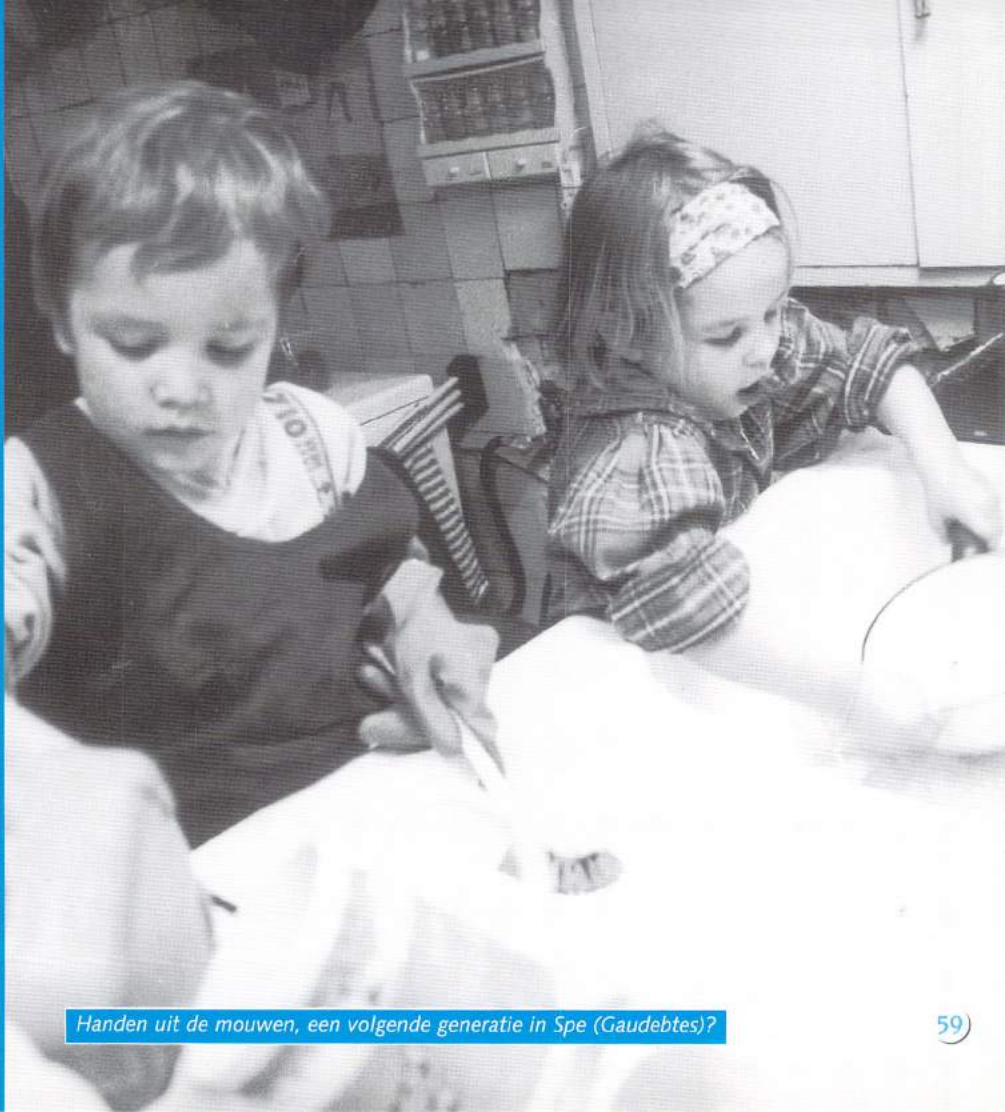
Muziek op een rustplaats onderweg.

...En tenslotte waren daar toch weer de mensen...

Oudezijds 100 is 'mensen'. Er werken mensen, er leven mensen, er leren mensen, er groeien mensen, er geloven mensen, er lachen mensen, er huilen mensen, er komen mensen en er gaan mensen. Er zijn zoveel namen te noemen, zoveel grappige, ontroerende, warme, lieve, verhalen te vertellen, zoveel herinneringen op te halen. Er is zoveel gegeven en zoveel ontvangen...

Er wordt voortgebouwd op vijftig jaar werken en geloven, vijftig jaar standvastig en flexibel, meegroeien met de tijd en vanuit de eigen visie, het eigen referentiekader samen onderhouden, restaureren, aanpassen en soms opeens een ontdekking doen. Zoals die ene prachtige deur, die zr Lyke laatst ontdekte achter een houten schot in 102...een deur naar nog vele jaren...

Handen uit de mouwen, een volgende generatie in Spe (Gaudebtes)?

Colofon

Muziek! Leven dat het anders kan
werd uitgegeven ter gelegenheid
van het 50-jarig jubileum van de
Communitaire Gemeenschap
Oudezijds 100.

Redactie:

Erika Prins, Sam Verheij.
Tekeningen omslag: Ágota Kovacs.

Productie:

Matthijs van Engelen dg
(vanuit de Publiciteits DV),
zr Lyke Florentinus-Boiten sg

Ontwerp en Druk:

Van der Meer ontwerpers en drukkers,
Zutphen

(c) 2005 Communitaire Gemeenschap
Oudezijds 100, 1012 DS
Oudezijds Achterburgwal 100,
NL-1012 EL Amsterdam;
T +31 20 626 66 34;
info@oudezijds100.nl;
<http://www.oudezijds100.nl>

ISBN-10 9080985414
ISBN-13 9789080985414
NUR 450, 680, 707, 752

trefwoorden:
lifestyle, geschiedenis, geloofsopbouw, welzijnswerk

